CELJSKI tednik

CELJE, PETEK, 11. NOVEMBRA 1955
LETO VI. — ŠT. 45 — CENA 10 DIN

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Maslo — Tiska Celjska tiskarna — Uredništvo: Celje, Titov trg 1 — Pošt. pred. 125 — Telef.: uredništvo 24-23, uprava 25-23 — Tek. rač. 620-T-230 pri NB FLRJ v Celju — Letna naročnina 500, polletna 250, četrtletna 125 dinarjev — Izhaja vsak petek — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI CELJSKEGA OKRAJA

SKUPNA SEJA OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA V CELJU

Glede imobilizacije so ljudski odborniki potrdili sklepe zbora proizvajalcev

V veliki dvorani Narodnega doma je bila v sredo peta seja okrajnega zbora in VI. seja zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora v Celju. Skupno sejo je vodil predsednik OLO Celje tov. *Riko Jerman* in se je je udeležilo od 140 voljenih odbornikov le 99. Med odsotnimi odborniki pa jih je bilo kar 31 neopravičeno odsotnih.

Po uvodnih formalnostih je na začetku seje tov. *Jerman* poročal o izpolnjevanju obveznosti gospodarskih organizacij do okraja in o izpolnjevanju obveznosti Okrajnega ljudskega odbora Celje do republike. Tako analiza proračunskih dohodkov, kakor tudi analiza izdatkov sta pokazali na vrsto resnih pomanjkljivosti. Ne glede na to, da bi zlasti gospodarske organizacije morale imeti velik interes do rednega plačevanja svojih družbenih obveznosti, saj morajo sicer plačevati zamudne obresti, pa prav gospodarske organizacije ljudskemu odboru največ dolgujejo. Razen gospodarskih organizacij pa dolgujejo svoje obveznosti okraju še drugi in med temi so največji dolžniki kmetovalci, saj znaša dolg kmečke dohodnine in občinskih doklad kar nekaj nad 100 milijonov dinarjev.

Glede na neredno izpolnjevanje obveznosti je ljudski odbor sprejel sklep, da bo od gospodarskih organizacij in ostalih, ki so dolžni plačevati svoj prispevek skupnosti, izterjal predvidene zneske.

V nadaljevanju seje je o finančnem stanju okrajnega ljudskega odbora s posebnim ozirom na obveznost do imobilizacije poročal podpredsednik OLO *Miran Cvenk*. Tov. Cvenk je ljudske odbornike obvestil, da sta o tem dolgu, ki še vedno znaša 453 milijonov dinarjev — skupaj z bivšim šoštanjskim okrajem — pred kratkim razpravljala tudi gospodarski svet ter zbor proizvajalcev. Zato je ljudski odbor na današnji seji tudi v glavnem razpravljal o sklepih, ki jih je pred dnevi sprejel zbor proizvajalcev. Ljudski odborniki so po daljši razpravi te sklepe v celoti potrdili; nanašajo pa se na blokiranje skladov vseh gospodarskih organizacij v višini 90%, nadalje na zajetje vseh proračunskih presežkov pri občinskih ljudskih odborih in na podpis z Okrajno zadružno zvezo glede njenih investicijskih skladov.

V nadaljevanju seje je tov. *Tone Ulrih* poročal v imenu obeh komisij za gospodarstvo, tov. *Hilbert Kamilo* pa v imenu obeh komisij za predpise in organizacijska vprašanja. V imenu komisije za volitve in imenovanja pa je poročal tov. *Cveto Pelko*. Iz njegovega poročila povzemamo, da je ljudski odbor potrdil naslednja imenovanja: Tako bo odslej predsednik komisije za volilne imenike sodnik okrajnega sodišča *Vekoslav Tanko*. Ljudski odbor je tudi potrdil imenovanje članov Sveta za turizem in tov. *Jenka Rada* za njegovega predsednika. Komisijo za ugotovitev katastrskega dohodka bo vodil inž. *Adolf Tavčar*, komisijo za uslužbenska vprašanja pa *Albin Rehar*. Po tem predlogu bo predsednik okrajne komisije za podeljevanje štipendij *Slavko Verdel*. Komisija za volitve in imenovanja pa je med drugim tudi zavrnila predlog, da bi bil tajnik nove Okrajne gostinske zbornice Milan Škof. Zato je naročila upravnemu odboru te družbene organizacije, da pripravi nov predlog. Ljudski odbor je stališče komisije za volitve in imenovanja potrdil.

Svet za kulturo in prosveto pri celjski občini ne more mimo nujnih problemov

Na seji ljudskega odbora celjske občine smo slišali tudi poročilo predsednika Sveta za kulturo in prosveto tov. Marice Frecetove, iz katerega navajamo nekaj najaktualnejših problemov s področja kulture in prosvete v naši občini.

Celjska glasbena šola ima silne težkoče s poukom v svoji tesni, skoro že 300 let stari stavbi. Učilnice so nepretrgoma zasedene od jutra do noči. Letos je bil naval na Glasbeno šolo tako velik, da so morali odkloniti kar 60 najboljših učencev, ki so izpite opravili večinoma z odličnim uspehom. Celjska glasbena šola ima vse pogoje, da odpre tu tudi srednjo glasbeno šolo. Seveda pa na to ni mogoče misliti poprej, dokler se ne odločimo za gradnjo novega poslopja. Na seji je bil sprožen in tudi sprejet predlog, da se določi posebna komisija, ki bo pregledala lokacije, preskrbela načrte, tako, da bi vsaj v drugi polovici prihodnjega leta lahko začeli z gradnjo nove glasbene šole.

Muzej in študijsko knjižnico počasi že obnavljamo. Potreba terja od nas, da tega dela nikakor ne prekinemo. Zato pa bo imenovan gradbeni odbor, ki bo nadziral gradnjo muzeja. Ko bosta muzej in knjižnica zasedli renovirane in tako težko pričakovane prostore, bomo s tem izgubili tudi edini razstavni prostor za slikarske razstave in nas to dejstvo takoj postavlja pred drugo nalogo in dolžnost postaviti v Celju nov razstavni paviljon. O potrebi le-tega ni potrebno posebej govoriti, saj nam je dobro znano, da smo v Celju že itak morali odkloniti razstave priznanih umetnikov, ker nismo imeli prostora zanje. Sprejet je bil predlog, da se v Jurčičevi ulici v bližnji bodočnosti zgradi primeren razstavni paviljon.

Lanski načrt, da bi Lutkovno gledališče dobilo svoj stalni prostor, se je izjalovil. Svet za kulturo in prosveto skupno z Društvom prijateljev mladine bo vztrajal, da dobi Celje s svojimi 2000 otroki primeren prostor za lutkovno gledališče. Osvojen je bil predlog, da se v te namene pripravi dvorana kina Dom, kjer naj bi bile lutkovne predstave popoldne, zvečer pa bi gostovalo Ljudsko gledališče, ki si je v zadnjih letih ustvarilo v Celju lep renome.

Prostori v Ljudski knjižnici postajajo spričo vedno višjega števila obiskovalcev vse pretesni. Pri izposojevalnici se ob pultu tarejo ljudje in v nekaterih dneh sploh ne pridejo na vrsto, da bi si v miru poiskali zaželeno knjigo. Uslužbenke dostikrat ne zmorejo svojega dela in bi bilo treba nujno namestiti še eno moč — toda zanjo ni prostora. Tudi tu bo treba čimprej nekaj ukreniti in ljudski odborniki so razpravljali, da bi morda kazalo nameravano gledališko kavarno raje žrtvovati za ljudsko knjižnico, ali pa kje drugje pri novih blokih, ki jih gradimo, spodnje prostore rezervirati za ljudsko knjižnico.

Farna cerkev, ta najstarejši spomenik srednjeveškega Celja, je v silno slabem stanju. Strokovna komisija je nedavno pregledala stavbo in izrazila nujno potrebo obnove, saj se zna severni zid vsak čas podreti.

Celje je na svečan način proslavilo 80-letnico prve slovenske šole v Celju

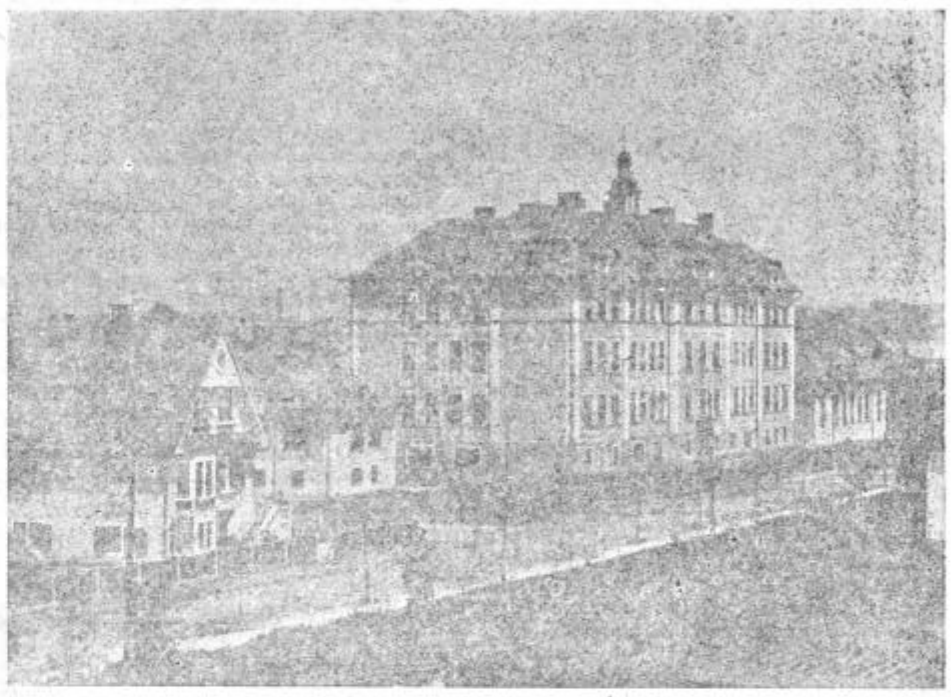

Močan in svečan poudarek, ki ga je dalo mesto Celje proslavi 80-letnega jubileja ustanovitve prve slovenske šole v Celju, je prekosil vse naše pričakovanje. Ker je bila ta proslava združena hkrati tudi s proslavo 10-letnice narodne osvoboditve, se je ta proslava spremenila v celjski narodni praznik, v vseljudsko manifestacijo nacionalne in napredne socialistične misli.

Pravilno je, da so se prireditelji spomnili tistih težkih časov, ko so se Slovenci pred 80 leti morali na žive in mrtve boriti za svoj narodni obstoj in za vsak košček svoje lastne zemlje, ki jo je grabežljivi in nenasitni germanizem trgal iz njihovih rok. Ne samo to, hotel je imeti tudi naše najdražje — našo mladino in iz nje napraviti narodne odpadnike, da bi čim hitreje in laže zagospodoval na slovenski zemlji. Deset in desetletja trajajočim hudim borbam za vse najdražje je napravila konec in končen obračun naša zmagovita osvoboditev na kraju osvobodilne vojne leta 1945.

(Glej 3. stran)

S PETE REDNE SEJE ZBORA PROIZVAJALCEV OLO CELJE:

Celjski okraj bo še letos poravnal dolg do imobilizacije

ZBOR PROIZVAJALCEV JE RAZPRAVLJAL O IZPOPOLNITVI GOSPODARSKEGA SISTEMA. — ENODUŠNO ODOBRAVANJE UKREPOV ZA ČIM HITREJŠE ODPLAČILO DOLGA ZA IMOBILIZACIJO. — TUDI TRGOVINA IN OBRT NAJ PRISPEVATA K SKUPNIM NAPOROM. — V NOVO GOSPODARSKO LETO NAJ CELJSKI OKRAJ STOPI S ČISTIMI RAČUNI.

Pretekli četrtek je bila peta seja zbora proizvajalcev pri OLO Celje, ki jo je vodil njegov predsednik inž. **Strukelj**. V prvi točki je predsednik okraja tov. **Riko Jerman** govoril o predvidenih spremembah in izpopolnitvah gospodarskega sistema.

Zlasti je poudaril, da je izpopolnitev gospodarskega sistema pravzaprav logična posledica doseženih gospodarskih in družbenih ter političnih uspehov v dosedanji graditvi socializma pri nas. Graditev bazične industrije v preteklosti, katero v glavnem v tem obdobju zaključujemo, je bila spričo gospodarskih razmer in zunanje političnega položaja naše domovine ter zaradi odločnega stališča jugoslovanskih narodov, da hočejo biti politično in ekonomsko neodvisni od drugih sil, edino možna pot naše gospodarske graditve. Razumljivo pa je, da je gradnja bazične industrije zahtevala od vseh jugoslovanskih narodov velike napore, kar se odraža tudi v stanju našega življenskega standarda, ki pa ga prav zaradi tega dejstva in potreb po stalni vojni pripravljenosti, ki so jo v preteklosti izzivale naše sosedne države, nismo uspeli v zadovoljivi višini dvigniti. Prav gotovo pa je na to vplivala tudi naša planska nedisciplina v pogledu investiranja. Obseg investicij skozi zadnja leta je bil skoraj redno presežen, kar pomeni, da smo narodni dohodek presegali v večji meri za investicije, kot smo po planu predvidevali, čeprav le-te niso bile gospodarsko nesmoterne, pač pa potrebne. V tem je naš okraj prav gotovo prednjačil, zlasti v minulem letu, kar se nam kaže danes v sorazmerno visokem dolgu do imobilizacije. Tov. Jerman je poudaril, da moramo priznati nizko tržnost kmetijskih pridelkov, ki še marsikje ni dosegla vseh predvojnih ravni proizvodnje. Istočasno se je povečal krog potrošnikov, ki živijo v industrijskih središčih, medtem ko se je število kmetijskih delavcev zmanjšalo. Urejeni socialni pogoji v industriji so enako tretirali čiste proletarce od onih, ki posedujejo še zemljo. Te površine, katerih lastniki so zaposleni v gospodarskih organizacijah, so večji del pomanjkljivo obdelani ker lastniki nimajo niti pravega interesa niti potrebe, da bi od te zemlje izlisnili tisto, kar mora dati.

Hkrati je umetno dvigovanje števila delovne sile v podjetjih tudi imelo svoje posledice, ki pa bodo verjetno z nekaterimi novimi predpisi v gospodarskem sistemu odpadle. Tovariš Jerman je nato okvirno pojasnil nekatere predvidene spremembe bodočega izpopolnjenega gospodarskega sistema. Vendar so to v glavnem le predvidevanja o katerih bodo razpravljali še zvezni in republiški ljudski poslanci preden bodo uzakonjene. Nadalje je tovariš Jerman govoril o slabosti kmetijske proizvodnje in dejal, da bo treba v bodoče še z večjo aktivnostjo podpirati kmetijske zadruge.

Govoril je tudi o tem, da bo treba s sistemom regresov obvladati tudi politiko cen in tam, kjer so regresi dani, zahtevati večjo proizvodnjo.

Nadalje je omenil, da bodo morale kmetijske organizacije v bodoče računati tudi z lastnim zavarovanjem proti nesrečam in elementarnim škodam. Doslej je vse te stvari v pretežni meri pokrival okrajni in občinski proračun, popolnoma razumljivo pa je, da bi se z ustanovitvijo lastnih rizičnih skupnosti uspeli z lastnimi silami zavarovati pred posledicami elementarnih nesreč in škod. Treba bo skrbeti, da bodo kmetje zavarovali svoje imetje, pridelke in živino, kot je to že zdavnaj uvedeno v industriji.

Končno je tovariš Jerman govoril tudi o proračunu za leto 1956. Dejal je, da se bo treba omejiti in v proračun postaviti čiste proračunske potrebe. Te potrebe predstavljajo predvsem proračunske ustanove državne uprave, medtem ko bodo proračunske investicije prenešene na razne sklade. Na ta način ne bo prišlo do zadreg, da bi sredi leta zmanjševali sredstva proračunskim ustanovam in državni upravi, ki morata brezpogojno delovati vse leto z ustaljenim zamahom. Proračunske investicije pa bodo takšne, kakršna bodo sredstva, ki se bodo nabrala na raznih skladih.

O dolgu celjskega okraja na račun imobilizacije je zato govoril podpredsednik OLO tovariš **Miran Cvenk**. Najprej je navedel številčne pokazatelje o višini dolga, ki ga celjski okraj dolguje imobilizirana sredstva. Vsota, ki jo je navedel je precej visoka, zlasti še zato, ker je treba napeti vse sile, da bi ta dolg celjski okraj odplačal še letos iz letošnjih dohodkov. Problem, kje dobiti 453 milijonov dinarjev do konca leta je zelo pereč. Tovariš Cvenk je nato navzočim odbornikom zbora proizvajalcev predočil najbolj dovzeten način zbiranja teh sredstev. Dejal je, da bodo v okrajnem merilu poskušali najti sredstva, ki bi ob večji štednji

(Nadaljevanje na 4. strani)

Katere zadeve rešujejo obč. ljudski odbori

GOSPODARSKO PODROČJE

Na področju gospodarske dejavnosti, zlasti v odnosu do gospodarskih organizacij, se je izvršila posebno pomembna sprememba v kompetencah novih občin. Le nekaj zadev je ostalo v pristojnosti okrajnega ljudskega odbora, večina poslov iz tega področja pa je prešlo na občine. S tem je ustvarjen pogoj, da bo občina zmogla vršiti vlogo, ki ji pripada kot osnovni družbeno-ekonomski skupnosti.

Veliko gospodarskih zadev so smele občine že po dosedanjih predpisih opravljati same. Tako so občine ustanavljale podjetja in obrtne obrate, jim ob ustanovitvi poskrbele za osnovna in stalna obratna sredstva. Občina je odločala tudi o vprašanju sanacije, kadar je podjetje prišlo v finančne težave.

Poleg opisanih poslov pa je občina pristojna reševati še druge zadeve. Tako dovoljuje konstituiranje podjetja, razvršča podjetja glede na obseg in vsebino poslovanja v podjetju odnosno obrti. Občina izdaja podjetjem dovoljenje za spremembo firme, za ustanovitev obratnih in poslovnih enot, za izločitev posameznih poslovnih enot v samostojna podjetja. Sklepe podjetij o njih razdelitvi v dvoje ali več podjetij, o pripojitvi enega podjetja k drugemu ali o združitvi dvoje ali več podjetij v novo podjetje, bodo odslej potrjevale občine. Za te primere določa občina tudi s tem zvezane likvidacijske postopke. Občina potrjuje dalje novo ustanovljenim podjetjem njihova pravila.

Vsi posli po Uredbi o prenehanju podjetij in obrti (Ur. l. FLRJ št. 51/53), ki jih je doslej opravljal okrajni ljudski odbor, so preneseni na občine z izjemo odločanja o prevzemu sanacije podjetja, kar je še nadalje kompetenca okraja.

Zaradi težkih posledic, ki jih ima sklep o prenehanju podjetja za delovni kolektiv in zaradi boljše zaščite samoupravljanja podjetja, je v novih predpisih o pristojnosti sprejeto določilo, da je za dejavnost sklepa občinskega LO o prenehanju kakega podjetja potrebno še soglasje okrajnega LO. S tem določilom je okrajni LO dobil novo pristojnost.

Glede na to imajo občine vrsto poslov v odnosu do gospodarskih organizacij in odločajo zlasti o prepovedi nadaljnega poslovanja podjetja za primer, da kako podjetje ne izpolnjuje pogojev za opravljanje svoje poslovne dejavnosti, odrejajo likvidacijske komisije v primerih redne likvidacije podjetja, potrjujejo likvidacijske bilance, odrejajo prisilne uprave podjetjem po lastni iniciativi ali na predlog gospodarske oziroma družbene organizacije, odobravajo morebitna odstopanja od tarifnih pravilnikov med trajanjem likvidacijskega postopka. Občina prevzame tudi osnovna sredstva podjetij v prisilni likvidaciji kakor tudi pravice in dolžnosti podjetja, katere izvirajo iz nabav teh sredstev in do dolgoročnih kreditov pri bankah.

Delokrog občine je razširjen še v zvezi s posli po Uredbi o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij (Ur. l. FLRJ št. 52/53). Pri okraju so ostali s tem v zvezi le oni posli, ki so vezani na poslovanje finančne inšpekcije. Spričo tega je v bodoče dolžnost občine, da vodi nadzor nad gospodarjenjem z osnovnimi sredstvi pri gospodarskih organizacijah, dodeljuje brezplačno osnovna sredstva gospodarskim organizacijam, imenuje komisije za ugotavljanje vrednosti osnovnih sredstev novo ustanovljenega podjetja, odreja pod določenimi pogoji nove amortizacijske stopnje, razpolaga z osnovnimi sredstvi in amortizacijskimi fondi, ki jih je prevzela od podjetij v likvidaciji. Vodi evidenco nad nerazporejenimi osnovnimi sredstvi.

Občina je pristojna tudi za razpustitev delavskega in upravnega odbora pri podjetjih ter za odreditev prisilne uprave. Za veljavnost takega sklepa je potrebno predhodno soglasje okrajnega ljudskega odbora. Nova občina odreja tudi nove volitve razpuščenih delavskih svetov in upravnih odborov v gospodarskih organizacijah.

Pogled po svetu

Ženeva! Že desetletja priljubljeni rendez-vous. Na tisoče diplomatov je že sprejela, od najvišjih predstavnikov do skromnih pisarniških tajnikov. To pot gosti suito štirih zunanjih ministrov: Molotov, Dulles, Macmillan in Pinay bi s svojimi svetovalci radi izkrčili in ugladili zaraslo in zasuto stezo, na kateri bi velesile našle priložnost za pošteno, zaupljivo rokovanje. Ne more se reči, da niso ničesar naredili. Niso vsega, kar so si nadejali optimisti, toda voljo so pokazali. To je v primeri z njihovimi razgovori od Potsdama do Ženeve v letošnji pomladi velik napredek. Pogovorili so se kot ljudje, pokazali vsak svoje stališče, namesto žolčnih očitanj in mrkih pogledov so prišla na vrsto priznanja, celo pokloni in nadaljevali so se spomladanski nasmeški šefov štirih velesil. Glede Nemčije — na zahodu nič novega. Na Vzhodu nov predlog, ki ga je vrgel na beli dan stari Molotov: Ustanovi naj se splošni nemški svet, sestavljen iz predstavnikov Zahodne in Vzhodne Nemčije. Urejal naj bi gospodarske, kulturne in druge stike med obema Nemčijama, vzporejal obrambo nemških meja, sodeloval pri konsolidaciji evropske varnosti in delal za miroljubno združitev.

Njegov predlog je odmev pankovskega predloga, ki ga je Grottewohlova vlada poslala Zahodu. Ta ponavlja staro in vedno novo rusko tezo, da sistem evropske varnosti ni kaj prida, dokler se ne uredi vprašanje nemške oboroženе moči in njene kontrole. V Pankovu predlagajo, naj bi bili obe Nemčiji vsaj delno demilitarizirani. Dve Nemčiji nista vzrok, marveč posledica nepopolnega varnostnega sistema. Ker Zahod Vzhodne Nemčije ne prizna, se ta predlog najbrž ne bo resno obravnaval, razen če ga bo ponovil Molotov.

Država, ki je v zadnjem času pri mednarodnem ugledu največ utrpela, je Pinayeva. V Indokini je zmagal francoski nasprotnik, na Bližnjem vzhodu in v Severni Afriki se majejo temelji Francoske unije, v Franciji sami pa se ne morejo zediniti niti ob vprašanju čigava je krivda, še manj ob vprašanju, kaj storiti. Kakor da bi verovali ti popotomci Galcev v tisti Enniusov izrek: »Z odlašanjem je stvar uredil.« Res, z odlašanjem se sem in tja uredi kaka zadeva, stvar francoskega imperija pa terja človeka velikih, energičnih potez. Pravijo, da se bo pokazalo kmalu, ali bo moral Faure vajeti izročiti voditelju levih radikalov, Mendes-Franceu. Vsi pa se zavedajo, da pri tem ne gre samo za Tunis, Alžir in Maroko, marveč za prestiž in ugled te stare evropske države. Povrh je tu še Posaarje! Človeku ni lahko pri srcu, če bere, kako desničarske nemške stranke proslavljajo dvetretjinsko večino za to, da se Posaarje ne evropeizira, marveč da se priključi Nemčiji. Prav tako je bilo l. 1935! In v Nemčiji je mnogo ljudi, ki menijo, da se bo po volitvah v Posaarju tudi evropska politika sukala tako kakor po l. 1935. No, temno nebo ne napoveduje vselej nevihte. Upajmo, da nebo nad Francijo, temno kakor še nikoli po drugi svetovni vojni, ne pomeni nevihte, ki bi razdejala francoski imperij.

Treba je zabeležiti ošabne nemške izjave v zadnjem času. Zmaga v Posaarju je narekovala Blücherju, vidnemu predstavniku bonnske vlade, izjavo, ki ni v njej kljub Adenauerjevi atlantski politiki prav nič evropskega duha, pač pa draži stara nemška nacionalna čustva in prusko tradicijo. Razmere na znameniti evropski meji ob Renu se niso kaj prida spremenile. To je Bonn pokazal tudi s svojim obnašanjem nasproti Avstriji, od katere bi rad izterjal nemško premoženje, ki da je nastalo v Avstriji posebno po Anschlussu l. 1938. Na Dunaj, ki mu je Adenauer očital, da je Hitlerja sprejel z odprtimi rokami, je prišel tretji človek bonnskega zunanjega ministrstva in se obnašal kakor kak SS-polkovnik, kot kak führerjev odposlanec ali pruski junker s pasjim bičem v roki. Kancler Raab mu je sicer vrgel rokavico, ne da bi ga bil sprejel, toda Berger je imel kljub temu dovolj priložnosti pokazati, kakšen duh vstaja iz morja krvi, ki jo je prelil fašizem. Sprejem vojnih ujetnikov iz Sovjetske zveze, ki so jih slavili kot »zveste sinove naroda«, je samo druga stran medalje.

Po 40 dneh zasedanja Generalne skupščine OZN se bistveno ni premaknilo ničesar okoli razorožitve. Novo je le pomirljivo vzdušje tudi tedaj, ko so na mizi vojaška vprašanja. Tudi sprejemanje novih članov ne gre od rok. Tako so Angleži zoper Bolgarijo, Madžarsko in Romunijo, češ da tu niso zajamčena načela Združenih narodov, so zoper Albanijo iz istih razlogov, zoper Zunanjo Mongolijo, ki v mednarodnem svetu tudi ne kaže posebne volje, da bi nastopala kot neodvisna država. Ničesar pa nimajo zoper Italijo in Japonsko. Toda tudi tema dvema bi se dalo kaj očitati s stališča Ustanovne listine OZN.

Arabsko vprašanje so obravnavali tudi v Ženevi. Izraelski zunanji minister Šaret je govoril z vsemi štirimi ministri, toda kaj posebnega ni iztisnil iz njih. Kaže, da so se zedinili na nekakem »objektivnem« stališču, zraven pa utrjevali vsak svoje položaje. Izrael in Egipt sta izkopala bojno sekiro, tako da ima general Burns dela preveč pri ohranjevanju premirja. Povrh je tu še Afganistan, ki se čuti ogroženega od Pakistana in je baje tudi naročil orožje na Vzhodu.

Angleži nameravajo dati Cipru položaj dominiona, ki bi po 10 letih lahko volil, ali naj še ostane v Commonwealthu. Podoba je, da ima britanska skupnost narodov kronične težave: po izgubi Sueza se vedno bolj razboleva Malaja, na Cipru pa ni nič bolje.

Tako se v senci bajonetov in atomskega orožja človeštvo bori za mir, upa in čaka na boljše dni. T. O.

Kako bomo znižali cene gradbenim storitvam ?

Cenam gradbenih storitev posvečamo vedno več pozornosti ter se nahajajo v središču naše gospodarske problematike že dalj časa.

V zvezi s tem odkrivamo razne vzroke zvišanja cen, hkrati pa ugotavljamo različne možnosti za znižanje cen.

Pota, ki vodijo določen objekt do njegove dograditve, bi morala biti že od svojega začetka računana na čimbolj ekonomično izvedbo, konstruktivno jasno in enostavno, arhitektonsko prilagojeno estetskim pogledom in potrebam.

Poleg projektantske organizacije oziroma projektanta je naslednji činitelj, ki lahko poceni gradnjo — gradbeno podjetje kot izvajalec. Pri tem ni misliti samo na gradbene delavce, ampak tudi na operativno tehnično vodstvo gradbišča.

Posebno važno vlogo igrajo pri vseh gradbenih storitvah tudi nabavni oddelki posameznih gradbenih podjetij. Znižanje cen se lahko doseže predvsem s smotrno nabavo in uporabo gradbenega materiala ter boljšo organizacijo dela.

Mnogo lesa gre v gradbeništvu v odpadek zaradi hlodovine, ki se dobavlja samo v metrskih dolžinah in pa zaradi neprimernih prerezov.

Če potrebujemo 40 komadov rogov (špirovcev) dolžine 7.20 m po statičnemu računu 11/15 cm debeline in če je hlodovina metrska, torej 8 m dolžine, imamo zaradi neprimerne dolžine za 11% več odpadka kot bi bilo sicer potrebno.

Oglejmo si še naslednji primer:

Standard ne vsebuje prereza 11/15 cm, katerega W = 413 cm³ bi rabili po statičnem računu, torej bomo morali vzeti prerez 14/16 (12/14 ima = 392 cm³).

Za prerez 11/15 cm potrebujemo torej 11.500 cm³, za prerez 14/16 cm pa potrebujemo 16.700 cm³ lesa, torej za 5.200 cm³ preveč porabljenega lesa ali za približno 45%.

To je le en primer od mnogih, ki kaže, da bi bolje izkoristili les, če bi gradbeniki imeli na rapolago ustrezne dimenzije lesa.

Ko smo že pri vprašanju uporabe lesa, naj mimogrede omenim še to:

Skoraj na vseh naših gradbiščih še ni takšnega reda, kot bi ga želeli. Na gradbiščih bi morali imeti vedno strokovnega delavca, ki ume les pravilno čistiti, sortirati in skladati.

Po razopaženju se mora iz lesa (ne iz elementov, ki se ponovno uporabljajo) izpuliti vse žičnike, ga očistiti malte in betona, sortirati po prerezih in dolžinah in letvičasto zložiti ter pokriti. Tako je les obvarovan in pripravljen za takojšnjo ponovno uporabo.

Vskladiščiti je treba tudi letvice od 24/48 do 30 cm dolge navzgor, ki jih porabimo za pažnice. Tudi odpadke desk 24/150 x 20 cm že lahko porabimo za zagozde, ki jih na zgradbah mnogo porabimo.

Po nemarnosti uničujemo po gradbiščih mnogo plohov-odrnikov. Ploh- odrnik, ki je pravilno izbran in okovan, vzdrži mnogo več kot preširok in neokovan.

Krajni plohi do 25 cm širine so odpornejši kot srednji, grčasti so manj odporni na upogib itd.

Če bomo uporabili vse mogoče možnosti pri štednji lesa, bomo s tem v lepem obsegu pomagali k znižanju cen gradbenih storitev.

Kjerkoli hočemo, slišimo o nizki storilnosti dela v gradbeništvu in da je to vzrok visokim cenam posameznih objektov. To drži, vendar le deloma. Vedeti moramo, da so gradbena podjetja udeležena s čistimi plačami le s 15—18% od prodajne cene storitev. Ostalo gre na račun materiala. Znižanje cene je torej iskati drugje.

Kapaciteta naše industrije gradbenega materiala ne zadovoljuje potreb gradbenih podjetij. Vzemimo primer naših opekarn.

Proizvodnja opeke vseh vrst od zidakov, votlakov do strešnikov ni dorasla potrošnji ter so posebno v drugi polovici sezone gradbena podjetja prisiljena nabavljati opeko kjerkoli in skoraj po kakršni koli ceni. Tako imamo v celjskem okolišu opekarno, vendar nabavljamo opeko iz Maribora, Turčina, Pragerskega in drugod. Tudi to je prispevek k dvigu cene.

Vzemimo primer stropov na zgradbah, predvsem stanovanjskih, kjer niso velike razpetine. Danes je najcenejši opečni strop tipa »RAPID«. Poleg tega ima tudi to prednost, da se pri izdelavi tega stropa ne potrebuje skoraj nikakšen opaž. »RAPID« votlake izdelujejo celjske opekarne in opekarne v Žalcu, vendar je nabava te vrste opeke skoraj nemogoča, ker kapaciteta ne krije povpraševanja.

O tem naj bi spregovorili tudi strokovnjaki industrije gradbenega materiala, v tem primeru naše opekarne.

Gradbeni material kot les, opeka, cement, betonsko železo, apno itd. so več ali manj vedno iskani artikli. Povpraševanje je že skozi vsa ta leta večje kot ponudba. Vendar se še vedno dogaja, da se pojavljajo nepotrebni zastopniki, posredniki in preprodajalci gradbenega materiala.

Takšne pojave bi morali vedno in povsod odklanjati, pa bi prihranili marsikak dinar neportrebnega izdatka.

Dogaja se tudi, da nekatera gradbena podjetja zaračunavajo pri izstavljanju računov za izvršena gradbena dela več materiala, kot pa je bilo porabljenega. Nadalje se dogaja, da posamezna podjetja zaračunavajo v analizah material dražje, kot pa je bil nabavljen. S tem si ustvarjajo neupravičeno dobičke, a vzporedno s tem seveda rastejo tudi cene.

Poleg vsega tega se pojavlja že skozi vsa ta leta neopravičena razdelitev investicijskih kreditov, kar povzroča izredno nakopičenje nalog gradbenim podjetjem, zlasti ob koncu sezone.

Zaradi tega nastaja materialna mrzlica, hkrati pa nekvalitetno delo. Koristi tega vleče pa le posrednik ali preprodajalec gradbenega materiala.

Doseči bi bilo potrebno pravočasno dodeljevanje investicijskih kreditov posameznim investitorjem. Ti krediti naj bi ne bili vezani na določeno koledarsko leto, temveč naj bi se lahko koristili ves čas gradnje. S tem bi se stanje v naših gradbenih podjetjih hitro normaliziralo in prišlo do svojega pravilnega teka.

Ne bi bilo napačno, če bi se pri Društvu inženirjev in tehnikov organiziral nekakšen krožek kalkulantov gradbenih podjetij, v katerem bi sodelovali kalkulanti vseh gradbenih podjetij v celjskem okraju, ki bi skupno reševali vprašanje znižanja cen gradbenim storitvam. Prav tako naj bi inženirji, tehniki in delovodje — polirji razpravljali o boljši organizaciji dela na gradbiščih, vendar ne samo v okviru svojih podjetij ampak iz vseh podjetij skupno.

Opaža se namreč težnja, da posamezna podjetja ljubosumno čuvajo pridobljene izkušnje ali pa nove metode dela.

Takšno stališče je le obsojanja vredno. Zavedati se moramo, da delamo mi vsi za našo skupnost, ne pa le poedinci.

Potrebno je, da letos bolj kot vsa druga leta mislimo in iščemo pota za pocenitev gradbenih del in dvig storilnosti dela. Le na ta način se bomo dodobra pripravili na vse naloge, ki nas čakajo v prihodnji gradbeni sezoni.

Po vsem tem torej vidimo, da z enostranskimi ukrepi ne pridemo do kraja temu velikemu in kompleksnemu vprašanju, kot je znižanje cen gradbenim storitvam. Zaokrožiti moramo vsa ta vprašanja v celoto in jih kot celoto obravnavati, le tako bomo potem s skupnimi močmi uspeli.

Kot zaključek naj navedem samo to, da me je pri pisanju tega članka vodila misel, da bi ta članek bil povod za nadaljnje razpravljanje o tem problemu v okviru naših gradbenih podjetij, projektantskih organizacij in gradbeno-obrtnih obratov celjskega okraja.

Petan E.

V VOJNIKU SO ODBORNIKI USTANOVILI SVOJ KLUB

Na pretekli seji ljudskega odbora v Vojniku so ustanovili klub ljudskih odbornikov, ki bo imel nalogo zbliževati ljudske odbornike in posredovati predavanja in razprave o najvažnejših gospodarskih, političnih in kulturnih problemih. Tako bodo tudi seje občinskega odbora pestrejše in kvalitetnejše po vsebini.

Za predsednika kluba so izvolili **Sotler** Staneta, ljudskega poslanca in sekretarja občniskega komiteja ZKS.

I. P.

V celjski občini iz leta v leto beležimo porast obolenj

Vzroke za to ugotovitev je iskati v neurejenih higienskih prilikah po naših podjetjih ter v vse premali skrbi za preprečevanje nezgod. K temu se pridružujejo še težke stanovanjske prilike v mestu in izven mesta. Kot glavni vzrok za porast obolenj na našem področju pa je brez dvoma iskati v preobremenjenosti zdravnikov na naši poliklinik, kjer je natančna obdelava bolnika spričo takega navala povsem nemogoča. Da ponovimo že stotič: vse to bi odpadlo, če bi poliklinika imela več in primernejših prostorov za svoje ordinacije in več zdravnikov, če bi jim lahko nudili primerna stanovanja. (V Celju nam manjka približno 20 zdravnikov).

Zdravstveno stanje naše mladine je tudi vse prej ko zadovoljivo. Pregledi so pokazali, da ima nekako 80 odstotkov naše mladine slabe zobe. Zobna poliklinika prav tako zaradi nezadostnega kadra ne zmore svojega dela. Nabite čakalnice vsak dan ne dajejo upanja, da bi pacienti prišli v doglednem času na vrsto, pa raje puste propadati zobe. Pri mladini je zadnja leta opaziti vedno več srčnih obolenj, predvsem pa dosti rahitisa, ki je gotovo tudi posledica podhranjenosti. Nalezljive bolezni pa so na splošno v upadanju.

Sanitarne naprave v mestu se kljub strogim ukrepom in opozorilom niso bistveno zboljšale, saj pa se je tudi zanje bore malo investiralo. Problematično je predvsem vprašanje nove mlekarne, pekarne, mesnice ter primernega skladišča za sadje in zelenjavo. V proračunu za leto 1956 te potrebe ne bodo smele izostati; so odločili ljudski odborniki na svoji seji. Razpravljali pa so tudi še o drugih predlogih Sveta za zdravstvo: pozvati kolektive, da nastavijo higienske tehnike, ustanoviti na periferiji ambulanto splošnega tipa, nabaviti nov rentgenski aparat, razširiti vodno omrežje, nabaviti sodobni, patentni voz za odvažanje smeti itd. Vse te naloge so važne in jim bo ljudski odbor gotovo prisodil prioritetno mesto.

Zbori volivcev v priključenih občinah

Na IV. seji Občinskega ljudskega odbora ter gospodarsko problematiko za tov. Svetek Andrej, so sprejeli odlok, da morajo Celju priključene občine Štore, Šmartno v Rožni dolini in Škofja vas sklicati zbore volivcev od 10. do 20. novembra. Dnevni red naj poleg izvolitev članov v krajevne odbore vsebuje tudi poročilo o dosedanjem delu odbora ter gospodarsko problematiko za bodoče leto. Ljudski odborniki so se zedinili, da bo zaradi enotnosti najbolje, da bo v vsakem krajevnem odboru — pa četudi ima razsežnejše področje — samo en zbor volivcev.

Na področju celjske občine bomo imeli 11 krajevnih odborov. Najobširnejši teritorij bo imel krajevni odbor Štore. Posebna komisija pri Socialistični zvezi je zato za Štore predlagala 9-članski odbor. Sedemčlanski odbor bodo imele Teharje, Rožni vrh, Škofja vas, Ljubečna, Ostrožno in Zagrad, petčlanski pa Gorica pri Šmartnem, Svetina, Šmartno v Rožni dolini in Trnovlje.

PERSONALNE SPREMEMBE PRI LJUDSKEM ODBORU CELJE

Na zadnji seji ljudskega odbora je bil na lastno željo razrešen načelnik Sveta za gospodarstvo tov. Ivan Uranjek, njegove posle pa bo odslej opravljal tov. Stane Polajnar. Prav tako je bil sprejet tudi predlog, da se za sodnika za prekrške določi tov. Andolška. Pri Svetu za turizem bo predsedniško mesto prevzel tov. Kukovec.

Komisija za volitve in imenovanja je na četrtkovi seji predlagala tudi imenovanja novih ravnateljev za nekatera podjetja. Franc Kolenc bo prevzel direktorske posle v podjetju »Jelen«, lesno podjetje na Lavi bo odslej vodil Drago Maslo, gradbeno podjetje »Graditelj« pa Hugo Hyckl.

Šolstvo v celjski občini ima velike in neodložljive potrebe

Predsednik Sveta za šolstvo tov. Janko Pogačnik je na nedavni seji ljudskega odbora nanizal mnoge probleme šolstva na območju celjske občine. Na nekaterih šolah še vedno primanjkuje učnih moči (Svetina, Štore, Vajenska šola v Celju itd.). Lepa, moderna šola na Polulah nima stanovanja za učitelja. Vprašanje gradnje stanovanj za učitelja v bližini šole postaja z družbenim upravljanjem šolstva vse bolj pomembno. Na južnem delu Celja pa še posebno rabimo učitelja, ki bo tam stanoval in vodil ljudsko prosveto. Sprejet je bil zato predlog, da se na Polulah takoj odaptira bivša Krajnčeva hiša, da se uredi stanovanje upravitelju in vsaj enemu učitelju. V bodočnosti pa bomo pri novogradnjah sploh morali skrbeti, da bodo vse šole imele stanovanja vsaj za upravitelja odnosno ravnatelja.

II. osnovna šola v Celju ima še kljub novi polulski šoli mnogo popoldanskih oddelkov. Predsednik Sveta za šolstvo je zato predlagal, da bi se šola na Sp. Hudinji začela graditi takoj naslednjo pomlad, postopoma pa bi se obnavljali obe celjski osnovni šoli.

Na I. osnovni šoli zavzema pretežni del dvorišča bunker, ki ga bo treba v doglednem času odstraniti. Na II. osn. šoli pa bo potrebno graditi moderno telovadišče.

Šola v Kompolah bo dodeljena za hospitacije učiteljiščnikom, zato jo bo treba obnoviti. Za najnujnejšo obnovo bi rabili približno 8 milijonov. Šola v Rožni dolini je tudi potrebna obnove. V Štorah je sicer lep provizorij, vendar pa gradnje nove šole na Lipi spričo velikih potreb ne kaže odložiti. Zelo problematično je tudi stanje pomožne šole v Celju, ki nujno rabi lastne prostore in internat, da bi lahko v njo zajeli vse manj nadarjene otroke iz celjskega okraja.

Glede otroškega vrtca v Celju pa smo vodili že vrsto brezplodnih razprav. Edini zasilni izhod bi bil ta, da Gostinska zbornica čimprej izprazni prostore v Jurčičevi ulici in jih sprosti za vrtec.

V zvezi s tem poročilom so ljudski odborniki sprejeli na svoji seji vrsto sklepov, ki bodo v okviru razpoložljivih sredstev vsaj delno rešili perečo šolsko problematiko.

S IV. redne seje Občinskega ljudskega odbora Vojnik

Pretekli teden je imel Občinski ljudski odbor Vojnik pod vodstvom predsednika tov. Josipa Jošta IV. redno sejo, kateri je prisostvoval tudi ljudski poslanec tov. Vinko Šumrada.

Seja je bila izredno plodna, saj so ljudski odborniki razpravljali o mnogih aktualnih nalogah. Sklenili so, da bodo v vseh desetih območjih bodočih krajevnih odborov, kolikor jih predvideva občinski statut, sklicani do 6. novembra zbori volivcev, na katerih bodo poleg razprave o trenutni gospodarski politični problematiki volili tudi krajevne odbore — osnovne organe družbene samouprave.

Zaradi izrazito kmetijskega značaja občine (od celotnega teritorija, ki meri okoli 10.600 ha poljskih, 10.162 ha rodovitne zemlje), so ljudski odborniki posvetili največjo pozornost obravnavanju problemov kmetijstva. Tako je bil v cilju pospeševanja kmetijske proizvodnje ustanovljen pri občinskem ljudskem odboru poseben sklad za pospeševanje kmetijstva ter imenovan upravni odbor, kateremu bo predsedoval ljudski odbornik tov. Anton Gmajner.

Tudi sadjarstvo je našlo na seji svoje mesto. Znano je, da slovijo ali bolje sloveli so, okoliši Dobrne, Strmca, Frankolovega in Vojnika kot močni sadjarski okoliši. Trenutno je seveda sadjarstvo zaradi močne okuženosti z ameriškim kaparjem, z ozirom na kvalitetno in prometno vrednost sadnega pridelka, v precejšnjem upadanju. Temu so v glavnem krivi sadjarji sami, ker so nego sadnih dreves, kljub vsem dosedanjim ugodnostim nabave škropiv, v precejšnji meri zanemarili. V stremljenju, da bi očuvali sadovnjake pred nadaljnjim propadanjem, je ljudski odbor izdal odločbo, ki določa, da morajo vsi lastniki ali najemniki do 15. decembra 1955 obvezno očistiti sadno drevje, do konca februarja prihodnjega leta pa izvesti zimsko škropljenje. Ljudski odbor se je postavil na stališče, da bo ta svoj predpis dosledno izvajal in zoper vse, ki določil te odredbe ne bodo izvajali uvedel upravno kazenski postopek. Pravega uspeha ne bo, če bodo sadno drevje negovali samo nekateri dobri sadjarji, ker s tem širjenje sadnih škodljivcev ne bo mogoče zatreti.

Ljudski odbor je nadalje imenoval še nekatere upravne komisije, sodne cenilce in predsednika občinskega odbora protiletalske zaščite. Za sodnika za prekrške je izvolil tov. Igorja Ponikvarja, tajnika občinskega ljudskega odbora.

Na seji je ljudski odbornik tovariš Pirkmajer Fedor, predsednik komisije za ugotovitev premoženjskih pravic in obveznosti podal še poročilo o ugotovitvah te komisije. I. P.

Komisija za imenovanje direktorjev pri Obč. ljudskem odboru Celje

razpisuje

MESTO RAVNATELJA TRGOVSKEGA PODJETJA »ŽELEZNINAR« CELJE, STANETOVA ULICA 4

Ponudniki morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

1. srednja šolska izobrazba in najmanj 10 let prakse v železninarski stroki ali visokokvalificiran železničar s 15-letno prakso v stroki;
2. osebe, ki so kakorkoli kaznovane ali so v kazenskem postopku, ne pridejo v poštev;
3. plača po tarifnem pravilniku podjetja.

Ponudbe z življenjepisom, opisom dosedanjih zaposlitev in kvalifikacij in dokazili o izpolnjenih pogojih je poslati na tajništvo Občinskega ljudskega odbora Celje do 19. 11. 1955.

Celje je na svečan način proslavilo 80-letnico ustanovitve prve slovenske šole v Celju

Staro šolsko poslopje v Razlagovi ulici

Prva ob tej proslavi, ki je zajela vse Celje in njegovo široko okolico se vidi, kako veliko in važno vlogo je že takrat igralo naše narodno šolstvo in jo igra še danes. Kljub največjim oviram se je slovenska šola vztrajno in nenehno razvijala ter sproti podirala zapreke, ki jih je sovražni tujec nastavljal na njeno razvojno pot. Brez lastne strehe je prva trirazredna slovenska šola gostovala že koj ob njeni ustanovitvi kar v treh različnih hišah: v Elizabetini bolnišnici pri župnijski cerkvi, v občinski hiši na Bregu in v Kodermanovi hiši v sedanji Zidanškovi ulici. Dolga desetletja se je potem šola razvijala v svojem starem poslopju v Razlagovi ulici št. 5, dokler ni končno dobila velike, sodobne in številu učencev primerne šolske zgradbe, današnje I. osnovne šole v Drapšinovi ulici, kamor se je vselila jeseni 1927.

Ker je bilo Celje že ob ustanovitvi prve slovenske šole razdeljeno na mestno in okoliško občino, je tudi ta šola nosila ime Okoliška osnovna šola. Šele po združitvi obeh občin je dobila ime II. osnovna šola. Mestna ljudska šola je bila do konca prve svetovne vojne do leta 1918 nemška. Gostovala je najprej v hiši sedanje Glasbene šole na Tomšičevem trgu in se je pozneje preselila v svoje poslopje poleg Grofije, kjer je ostala vse dotlej, dokler ni bilo pred prvo svetovno vojno dograjeno novo šolsko poslopje na oglu Gregorčičeve ulice in Ulice 29. novembra, to je današnja II. osnovna šola.

Obe šoli sta se do leta 1918 ločili ne samo po duhu in učnem jeziku, marveč tudi po socialnem sestavu učencev. Dočim je mestna šola sprejemala učence iz mestnega središča, torej meščanstva, so slovensko okoliško šolo obiskovali otroci delavcev in kmetov iz neposredne mestne okolice. Tako nepravilno ločitev mladine po socialnem poreklu je odpravila naša ljudska oblast po osvoboditvi. Meja sedanjih šolskih okolišev teče sedaj po sredini mesta, tako da pripada vsaki šoli del mesta in del širše okolice. Zato danes nimamo več ne mestne ne okoliške šole. Z narodno osvoboditvijo smo dosegli še eno spremembo. Nekoč po spolu ločene deške in dekliške šole so se spremenile v mešane osnovne šole, kar je vsekakor velik napredek naše ljudske demokracije in sodobnih vzgojnih načel.

VODITELJI IN VZGOJITELJI

V borbi za dosego narodnih in človečanskih pravic so bili slovenskemu ljudstvu potrebni v nacionalnem in socialnem duhu prežeti voditelji in vzgojitelji. In imeli smo jih. Interese slovenskega ljudstva in njegove šole so zastopali odborniki okoliške občine Karel Šah, Franc Lipovšek, Andrej Žnidar in Franc Krušič. Ko se je ustanovil prvi krajevni šolski svet slovenske šole, je bil njegov predsednik Karel Šah, namestnik Franc Lipvošek, preglednik Ludvik Hercman, njegovi člani pa Josip Žičkar, Franc Šorn in Andrej Žnidar. Tudi v izbiri učiteljskega kadra so imeli Slovenci srečno roko. Za nadučitelja, kakor so takrat imenovali šolske upravitelje, so povabili v Celje nadučitelja v Vitanju **Jakoba Lopana**, za učitelje pa so bili imenovani Boštjan Kregar, Josip Žičkar in Josip Lever.

V neprestanem boju z zagrizenim nemštvom in nemškutarstvom je slovenska šola bujno rasla in uspevala, ker so na njej delovali ljudstvu predani in mladino ljubeči ljudje. Niso se ustrašili nobenega polena, ki je priletelo pod njihove noge iz sovražnega tabora.

Jakob Lopan

Izredno živahno je postalo vzgojno in narodnoobrambno delo na slovenski šoli, ko je za pokojnim Lopanom prevzel vodstvo šole nadučitelj **Armin Gradišnik**. Rodil se je kot sin zdravnika na Vranskem. Pred nastopom učiteljske službe na slovenski okoliški šoli v Celju je učiteljeval v Senožečah na Krasu, v Hrastniku in na Dolu pri Hrastniku. Bil je odličen pedagog, dober govornik in ljudskoprosvetni delavec. Pod njegovim vodstvom in predsedstvom učiteljskega društva v Celju se je osnovala Zveza spodnještajerskih učiteljskih društev. Nevenljive so njegove zasluge za razvoj slovenskega šolstva. Uveljavil se je tudi kot dopisnik slovenskega tiska.

Armin Gradišnik

Na trdnih temeljih slovenske šole, ki sta jih postavila nadučitelj Jakob Lopan in Armin Gradišnik, je bilo sedaj že treba postaviti tudi primerno šolsko zgradbo. Te častne in z nepopisnim trudom povezane naloge se je z vso vnemo in požrtvovalnostjo lotil in častno dovršil naslednik Armina Gradišnika, tedanji nadučitelj **Fran Voglar**.

Fran Voglar

Korenina častitljivih šolnikov, priljubljen med Celjani še danes kot upokojenec s ponosom gleda na uspehe svojega dela. Ob podpori tedanjih narodnih prvoboriteljev dr. Vrečka in dr. Jura Hrašovca je po dolgem boju vendarle dočakal, da je bila jeseni 1927 dograjena in odprta nova impozantna zgradba Okoliške osnove šole v sedanji Drapšinovi ulici. Njegovega truda pri tem delu ni mogoče opisati. Kot dober vzgojitelj in plemenit tovariš je bil do osvoboditve in še po njej tudi delaven zadružnik. Šola je pod njegovim vodstvom postala osemrazrednica. V narodnem in patriotičnem duhu vzgojena mladina se je častno izkazala tudi v NOB. Na tej šoli je delovala tudi kmetijsko-nadaljevalna in gospodinjska šola.

Šolski upravitelji — nasledniki

Po uradni upokojitvi Frana Voglarja leta 1935 sta drug za drugim opravljala upraviteljske posle dobra vzgojitelja in ljubitelja mladine **Janko Kramer** in **Vid Vrtačnik**. Oba sta bila rahlega zdravja, zato je upravitelj Kramer le malo časa užival zasluženi pokoj. Vida Vrtačnika je na službenem mestu dohitela okupacija — najžalostnejša doba slovenskega ljudstva. Tudi osvoboditve ni več dočakal, umrl je 13. januarja 1943.

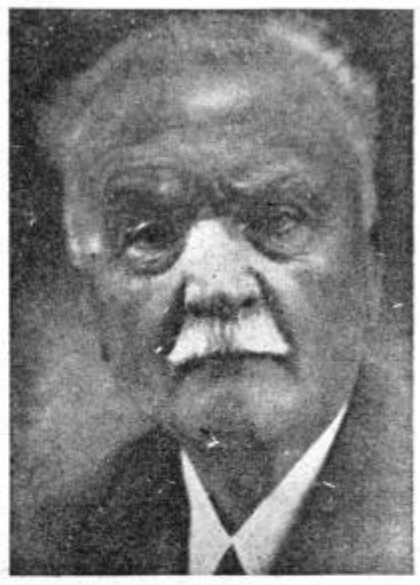

Janko Kramer

Če preskočimo žalostno tragedijo druge svetovne vojne, se nam po težkih mukah nasmehne velika sreča narodne osvoboditve pred desetimi leti. Iz taborišča Mauthausen se je vrnil dolgoletni učitelj **Jože Jerše**. Slovenske šole so bile zopet odprte. Komu drugemu naj mlada ljudska oblast poveri upraviteljske posle častitljive slovenske šole, na kateri je poučeval in vzgajal slovensko mladino že od leta 1926, kakor nitemu? Med neumornim delom za obnovo naše domovine in našega šolstva so mu leta 1952 potekla obvezna službena leta. Toda ob velikem pomanjkanju učiteljstva se zdrav in krepak žrtvuje še dalje in sredi 27 članskega učiteljskega zbora vodi to šolo v splošno zadovoljstvo vseh.

Vid Vrtačnik

Je li čudno, če je ob proslavi 80-letnice obstoja prve slovenske šole in ob proslavi 10-letnice narodne osvoboditve kot predsednik pripravljalnega odbora vodil to proslavo, ki je tako odlično uspela?

Jože Jerše

Obseg proslave in njen potek

Že zamisel sama, da je treba dati proslavi vseljudski pomen, je ob združitvi s proslavo desetletnice narodne osvoboditve, zgodovinskemu dogodku ustvarila slavnostno razpoloženje. Pred tednom odprta **razstava v izložbenih** oknih Ljudskega magazina nazorno prikazuje razvoj slovenske šole v teku 80 let. Menjajoče skupine domačega in izvenceljskega občinstva se neprestano vrste pred okni, da vidijo, kakšna je bila prva in poznejša slovenska šola. To je vsekakor lep uvod in nazoren spremljevalec slavnostnih dni, ki so se začeli v petek, dne 4. novembra pred I. osnovno šolo ob 15. uri popoldne.

Odkritje spominske plošče

Drapšinova ulica pred lepo okrašeno šolo je zaživela. Številne množice šolske mladine, učiteljev, profesorjev in vzgojiteljev z navzočimi predstavniki ljudske oblasti, ustanov in organizacij je navdušila godba SKUD-a France Prešeren. Učiteljica Mira Lahova kot najagilnejša predstavnica pripravljalnega odbora je pozdravila navzoče občinstvo. Kot zastopnik in namestnik pokrovitelja proslave, predsednika ljudskega odbora celjske občine tov. Andreja Svetka je potem, ko je šolski upravitelj in predsednik pripravljalnega odbora Jože Jerše nakazal razvoj slovenske šole, **Janko Pogačnik** v jedrnatih besedah poudaril pomen tega praznika ter v imenu pokrovitelja odkril mramornato ploščo z napisom:

Pri odkritju je učenec Branko Poženel deklamiral pesem Frana Roša »Pozdrav prvi celjski slovenski šoli ob njeni osemdesetletnici«. Pevske točke sta izvajala pionirski pevski zbor in oktet II. gimnazije. Plošča je pritrjena v šolski veži poleg plošče, ki je bila vzidana in odkrita v spomin na otvoritev nove šolske zgradbe.

Okrašene stare hiše nas spominjajo na težko preteklost

Zelo umestna je bila okrasitev starih poslopij: Glasbena šola na Tomšičevem trgu, nekdanja Elizabetina bolnišnica pri župnijski cerkvi, Kodermanova hiša v Zidanškovi ulici, hiša št. 5 v Razlagovi ulici in sedanja I. osnovna šola kot moderna šolska zgradba.

Pogostitev šolske mladine I. osnovne šole v soboto dopoldne

Šolska mladina te šole kot naslednica nekdanje okoliške šole je v veliki meri prispevala k tej proslavi, zato je bila deležna posebne pogostitve. Tudi današnja mladina spoznava v šoli zgodovinsko pot, ki jo je moral prehoditi naš tlačeni in sedaj svobodni slovenski narod.

Svečanostna akademija v Ljudskem gledališču

Brez dvoma je svečanostna akademija v Ljudskem gledališču na sobotni večer predstavljala višek programa tridnevne proslave. Kljub temu, da je največ točk obsežnega, toda izbranega sporeda prispevala mladina I. osnovne šole pod vodstvom svojega učiteljstva, so ob tej priliki nastopili še drugi sodelavci, kakor igralci obeh celjskih gledališč, oktet II. gimnazije, baletna šola Sonje Gorjančeve, Fran Roš kot avtor pozdravne pesnitve in dramatizacije »Skozi borbo k soncu« in drugi.

Če samo naštejemo 12 točk pestrega sporeda, je to dokaz, da je bila prireditev po smislu in vsebini globoko zasnovana. Po uvodnih besedah o zgodovinskem razvoju prve slovenske šole, ki jih je podal šol. upravitelj tov. Jerše, je po recitaciji Roševe pesmi nastopil pionirski pevski zbor pod vodstvom tov. Oberstarjeve z lepo ubranim petjem. Ginljive so bile besede pokrovitelja tov. Andreja Svetka, ki je v toplih in prisrčnih besedah poudaril velike zasluge narodno zavednih in socialno čutečih vzgojiteljev in drugih voditeljev v preteklosti. Izrazil je željo, da bi postala naša šola graditeljica pravega socializma. Simbolična in vsemu slavju prikladna je bila dramatizacija Frana Roša »Skozi borbo k soncu«, ki spremlja razvoj naše šole od najtežjih začetkov do sončnih dni svobode, v režiji tov. Sadarjeve in sceneriji tov. Toneta Zorka. Posrečene like dveh učiteljev in šolskega sluge so podali gledališki igralci tov. Mirnik, tov. Frece Marica in Jeršin Pavle. Razvojno pot telovadbe in današnje sodobne telesne vzgoje so prikazali od začetnih togih in enoličnih gibov prostih vaj do današnje lahke in razgibane ritmike v igrajočem se tempu veselega gibanja. Tovariši M. Božič, Mira Lahova in France Kolenc so s to točko pokazali, kako zelo se je spremenil način telesne vzgoje v veselje mladini in v korist vsestranske duševne in telesne razgibanosti. Gledalce je očaral tudi ritmični ples Sonje Bitenčeve. »Še malo veselja« je bil prisrčen nastop folklorne skupine v narodnih nošah, ki ga je spretno naštudirala Mira Lahova. Otroci so zaplesali narodno polko s tako dovršenostjo, da bi človek komaj verjel, da ima pred sabo tako majhne otroke. Alegorična slika vseh nastopajočih je zaključila užitka polno akademijo.

Slavnostna večerja v hotelu »Savinja«

Še isti večer so se po akademiji zbrali prosvetni delavci in šolski odbor z nekdanjimi učitelji in učenci slovenske šole ter predstavniki vseh ostalih šol z zastopniki ljudske oblasti in množičnih organizacij s pokroviteljem tov. Svetkom na čelu v dvorani hotela »Savinje«. Med skupno večerjo so bile izrečene lepe zdravice, zlasti tovariša Svetka. Tov. Mira Lahova je v imenu pripravljalnega odbora izrekla toplo zahvalo delovnim kolektivom za njihovo globoko umevanje, ki so s prispevki omogočili to lepo prireditev. V prisrčnem razpoloženju so udeleženci zaključili ta praznik, ki ni bil samo šolski, marveč dostojen in veličastni praznik vsega slovenskega ljudstva mesta Celja in njegove široke okolice.

V nedeljo dopoldne...

Še enkrat so se setali mnogi bivši učenci in bivši učitelji slovenske šole ter izmenjali ginljive spomine na minule težke in prijetne dni nekdanjega šolskega življenja in dela. Med njimi je bil tudi starešina slovenskih borcev za narodne pravice dr. Juro Hrašovec. Sestanek je vodil naš odlični pedagog in nekdanji vodja slovenske šole, šol. upravitelj v pokoju Fran Voglar.

Spominski zbornik

Spominski zbornik je 114 strani obsegajoča knjiga, ki so jo prireditelji izdali ob proslavi 80-letnice prve slovenske šole in 10-letnice narodne osvoboditve.

S posvetilom Andreja Svetka so v njej zbrani zanimivi podatki slovenske šole, osebni spomini bivših učencev Frana Roša, sedanjega profesorja mariborskega učiteljišča Bruna Hartmana in Rudolfa Fajglja, ki se z globoko hvaležnostjo spominja svojih in naših učiteljev. Svoj spis zaključuje s temi besedami:

»Zasluga in plod dobro posejanega semena prav teh učiteljev vzornikov je, da so vzgojili premnoge kremenite značaje in poštene delovne ljudi ter neustrašene borce za narodne in socialne pravice. Kot mladi dijaki smo znali pravilno oceniti pomen dejanja Gavrila Principa, bili smo preporodovci, skozi prvo svetovno vojno rušitelji Avstro-Ogrske, koroški borci, v drugi svetovni vojni vključeni v narodnoosvobodilno gibanje in smo zdaj aktivni delavci — graditelji socializma.

Da smo tudi v velikih zmedah našli pravo in častno pot, za to gre zasluga njim, ki so nas oblikovali in nam z živo besedo ter lastnim vzgledom kazali visoke vzore. Našim pokojnim učiteljem slava, živim pa še mnogo zdravih let, vsem pa iskrena hvala!«

Tov. Ivan Prekoršek se v svojem spisu spominja 60-letnega jubileja slovenske nižje gimnazije v Celju. Zanimiv je pregled notranjega dela bivše Okoliške šole izpod peresa tov. Alojzija Gobca. Poseben spis je posvečen tudi vodilnim osebnostim slovenske šole v Celju. Prof. Albin Podjavoršek opisuje literarno delo priznanega pedagoga Josipa Brinarja in razpravlja o občem vzgojnem smotru in nalogah naše šole. Tov. Fran Voglar opisuje borbo za novo šolsko zgradbo bivše okoliške šole. V zborniku je natisnejna tudi Roševa pozdravna pesem ob 80-letnici in igra »Skozi borbo k soncu«.

Zbornik je dostojna dokumentarna knjiga, ki spremlja slovensko šolo v Celju od njenega rojstva do naših dni.

S to proslavo je mesto Celje pokazalo, da visoko ceni šolsko in kulturnoprosvetno delo, ki omogoča čimprejšnje uresničenje tistega svetlega ideala — pravega socializma, za katerega so se borili in umirali naši borci v narodnoosvobodilni vojni.

PRVI REPUBLIŠKI PLENUM SINDIKATA TRGOVSKIH, GOSTINSKIH IN TURISTIČNIH DELAVCEV V CELJU

Do konca leta morajo biti povsod izvoljeni potrošniški sveti

Na osnovi sklepa 4. kongresa sindikatov so se združile organizacije trgovskih in gostinskih ter turističnih delavcev. — Za predsednika republiškega odbora sindikatov trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev je bil izvoljen tov. Albin Kovač. — Razprava o vlogi sindikalnih organizacij v boju za izboljšanje življenjskega standarda. — Sindikalne organizacije proti monopolizmu v izvoznih podjetjih. — Vprašanje kadrov v trgovini pereče. — Boljši pogoji za organizacijsko utrditev podružnic. — Na plenumu so zavzeli odločno stališče proti ponovnemu zaposlevanju kaznovanih špekulantov in kriminalcev.

V četrtek so se v dvorani hotela »Savinja« zbrali delegati trgovskih, gostinskih in turističnih delavcev iz vse Slovenije. Najprej so delegati potrdili sklep 4. kongresa sindikata o združitvi dosedaj ločenih organizacij v enotno. Doslej so imeli trgovci svojo sindikalno organizacijo, gostinci in turistični delavci pa svojo. Na plenumu so sklenili, da se obe organizaciji združita, predsedstvo republiškega odbora pa tvorita predsedstvi sedaj ločenih organizacij skupaj. Za predsednika Republiškega odbora je bil izvoljen **tov. Albin Kovač**, za tajnika **Boris Matajec** in za blagajnika **Lojze Fortun**.

Poročilo o delu doslej ločenih organizacij in o nalogah sedanje skupne sindikalne organizacije je podal predsednik Albin Kovač. Predvsem je govoril o nalogah sindikalne organizacije v zvezi s spremembami gospodarskega sistema. Dejal je, da morajo organizacije stremeti za tem, da se trgovska mreža izpopolni, da se izboljšajo tehnični pogoji, predvsem skladišča, hladilniki in transport.

Veliko važnost je v svojem poročilu posvetil tudi nalogam za uravnovešenje kupnih in blagovnih skladov, dalje prednost, ki jo predvideva nov gospodarski sistem s pravico uporabe dobičkov za lastne investicije ter za razdelitev med potrošnike v obliki znižanj pri cenah. Naloga sindikalnih organizacij bo torej v tem, da pomagajo utrditi trg, da onemogočijo špekulacijo in navijanje cen ter da se odločno zoperstavijo poskusom vdora špekulantov in kriminalcev ponovno v vrste trgovine, gostinstva itd. Končno je govoril še o potrošniških svetih, ki bodo v veliko pomoč naši trgovini in gostinstvu.

V razpravi so sodelovali zastopniki organizacij iz vse Slovenije. Govorili so o nalogah sindikalnih organizacij za izboljšanje trgovine, gostinstva in turizma. Ostro so kritizirali monopolno poslovanje nekaterih izvoznih trgovskih podjetij, ki si lastijo preveč zaslužka, predvsem pa deviz, ki jih s svojo posredno trgovino pridobijo. Ta podjetja naj bi se vzdrževala s provizijo, ne pa da pospravijo tudi razlike, ki jih v trgovanju dosežejo.

Celjski delegat je govoril predvsem o velikih težavah, ki jih imajo celjska trgovska podjetja s skladišči. Posebno pereče je vprašanje tistih trgovin, ki prodajajo živilske proizvode. V Celju zaradi neurejenosti skladišč segnijejo velike količine kmetijskih pridelkov. Zataka skladišča tudi kadrov ni mogoče dobiti, ker se vsak boji prevelike odgovornosti, ki bi si jo spričo takih razmer proti lastni krivdi nakopal. Dalje je govoril o pomanjkanju kadrov. V trgovini enostavno ni več prirastka moškega kadra, čeravno si podjetja, zlasti špecerijske trgovine, ne morejo misliti dobrega poslovanja brez moških uslužbencev.

Delegati so zavzeli ostro stališče do vprašanja ponovnega zaposlevanja znanih špekulantov in kriminalcev. Sklenili so, da bodo onemogočili take primere, ko se krivci, ki so od časa do časa vrgli senco na vse uslužbence trgovine in gostinstva, ponovno vračajo na enaka delovna mesta, ponekod celo boljša.

Dalje so sklenili, da bodo do konca leta povsod organizirali volitve v potrošniške svete. Kako bodo posamezna podjetja to organizirala, še ni popolnoma razčiščeno, ker tudi pogoji niso povsod enaki.

Končno so se pogovorili tudi o organizacijskih vprašanjih. Sklenili so, da bodo razpustili sedanje mestne in krajevne odbore. Poleg republiškega odbora sindikata navedenih treh sorodnih organizacij bodo taki odbori samo v večjih središčih, pa tudi v Celju. Doslej je bilo težko organizirati samostojne trgovske in gostinske sindikate v manjših krajih, kjer jih je bilo premalo. Priključeni so bili organizacijam, ki imajo morda čisto drugačne proizvodne naloge. Zdaj, ko so vsi ti delavci združeni v enotno organizacijo, bodo lahko organizirali podružnice tudi po komunah, ponekod celo več, kjer so posamezne veje bolj razvite.

Na koncu je plenum sprejel tudi sklepe, ki vsebujejo najvažnejše ugotovitve in misli iz razprave in poročila.

PRISPEVEK K RAZPRAVI

Kako bomo izboljšali preskrbo z mlekom?

Zadnje čase naši časopisi mnogo pišejo o vsakoletnem kritičnem zimskem času, ko začenja primanjkovati mleka v naših mlekarnah. Isti primer je v Mariboru, Ljubljani, kakor tudi v Celju.

Smatramo zaradi tega za koristno, da našo javnost o vzrokih podrobneje seznanimo, kako je s preskrbo mleka. Odkar je prevzela podjetje za odkup mleka v Celju Okrajna zadružna zveza (to je od 1. I. 1955), pa do danes, se je potrošnja mleka v Celju povečala za celih 95%, kar je vsekakor razveseljiv in družbeno koristen pojav, ki pa na finančno stran podjetja vpliva negativno, kajti po realni kalkulaciji je lastna cena mleka din 33,24.— podjetje pa ga prodaja široki potrošnji po din 30.—. To je v izgubo podjetja in v korist potrošnikom.

Ker se potrošnja mleka še vedno veča, odkupljene količine pa padajo, je podjetje moralo prenehati z vsako predelavo, od katere je imelo dohodek, s katerim je krilo razliko med stvarno kalkulacijsko in prodajno ceno mleka.

Da si podjetje zagotovi dotok mleka tudi v zimskem času, je spričo stanja kakršno vlada na terenu, moralo pristopiti k dvigu odkupne cene ter je v mesecu oktobru bila povprečna odkupna cena mleka 23.— din, to je z razliko din 2,30 po litu dražje, kot je znašalo letno povprečje. Seveda je s tem finančno ogroženo podjetje, če ostane pri isti prodajni ceni. Tukaj je pomoč pač potrebna, ker vsako dviganje cene mleka bi nedvomno na škodo potrošnikov izkoristili tudi tisti kmetje, ki neposredno zalagajo potrošnika, predvsem pa špekulanti, ki še vedno z mlekom prekupčujejo, ga v bližnji okolici odkupujejo od kmetov po 18 do 20 din in ga dostavljajo potrošnikom po 30.— do 35.— din na dom.

Zadružno podjetje »Mleko« je zaradi tega zaprosilo Obč. ljudski odbor v Celju za dotacijo, s katero bi krilo nastalo izgubo v mesecu novembru in decembru, če bo podjetje obdržalo sedanjo prodajno ceno.

Občinski odbor je pripravljen dati podjetju za kritje te zgube posojilo, s čemer pa se podjetje ne strinja, kajti vsako posojilo je treba vrniti in s tem ni dana nikaka pomoč. Končno pa to posojilo podjetje lahko dobi tudi pri Okrajni zadružni zvezi, ki je po prevzemu podjetja pravilno razumela vse težave in stalno nudila pomoč. S pomočjo Okrajne zadružne zveze razpolaga danes podjetje s šestimi lastnimi tovornimi avtomobili, med katerimi so trije naši oziroma domače proizvodnje, dočim je podjetje pred tem razpolagalo le z enim tovornim avtomobilom, kar je tudi do neke mere pripomoglo k temu, da je podjetje zaključilo poslovanje v letu 1954 s 4,000.000.— din izgube.

Tudi kmetijske zadruge, predvsem na Kozjanskem, imajo razumevanje do potrošnikov, saj od tam prejema podjetje največje količine mleka ter zadruge z aktivizacijo kmetovalcev k temu največ pripomorejo.

Pravilno bi bilo, da bi tudi občinski odbor zaradi stabilizacije prodajne cene mleka na celjskem področju priskočil podjetju na pomoč, vendar ne v obliki posojila, pač pa z dotacijo, ki bo podjetju v mesecu novembru in decembru potrebna. V nasprotnem primeru bo pač podjetje prisiljeno dvigniti prodajno ceno, kot so to storila tudi podjetja v drugih mestih, izvzemši mesta Maribor, kjer je Okrajni ljudski odbor dal zagotovilo Zadružni mlekarni, da ji bo po pregledu kalkulacije kril izgubo za zimske mesece. Dobro je tudi, da potrošniki vedo, da na odkup mleka vpliva predvsem visoka cena klavnih telet, kakor tudi masti in metode živinskih nakupovalcev, ki na različne načine dvigajo odkupne cene tako, da kmetje opravičeno trdijo, da dosežejo lepšo ceno za mleko z manj truda, če ga krmijo živini, kot pa da ga dnevno nosijo marsikje tudi v oddaljeno zbiralnico in to v zgodnjih jutranjih urah. Prezreti pa tudi ne smemo to, da so zelo redki dobro situirani kmetje, predvsem v Savinjski dolini, ki bi mleko oddajali zbiralnicam podjetja. Podjetje v glavnem prejema mleko od malih kmetov in od kmetijskih gospodarstev, izmed katerih se najbolj odlikuje Kmetijsko gospodarstvo Šempeter v Sav. dolini in Žovnek, najslabše pa Kmetijsko gospodarstvo Arja vas, dočim Kmetijska šola v Šentjurju in Kmetijsko gospodarstvo Lava prodajata mleko mimo mlekarne.

Mnenja smo, da bi bilo umestno z ozirom na to, da še vedno primanjkuje mleka za potrošnjo v industrijskih središčih (naše šole, kakor rudarji v Velenju se zaradi tega poslužujejo mleka v prahu) kmetje pa krmijo prašiče in redijo teleta ter si na ta način ustvarjajo večji dohodek, najti pravilen izhod. Predvsem bi bilo treba tiste kmete, ki mleka ne oddajajo, primerno obdavčiti, kajti pravilno je, če imajo večji dohodek, da plačajo tudi več davka.

Ravno tako pa bi naj s predelavo mleka v zimskem času prenehale kmetijske zadruge, ki imajo svoje predelovalnice, kot n. pr. Kmetijska zadruga Planina, Ponikva in Šmarje pri Jelšah.

Nemarnost pred novim poslopjem

V dosedanji Malgajevi, bodoči Čopovi ulici, tik I. gimn., se dvigajo trije novi ponosni stanovanjski bloki. To pa se da ugotoviti samo pri belem dnevu. V sedanjem času, ko je skoro 16 ur dnevno tema, je pa večinoma neizvestno, kaj se dogaja v navedeni ulici, kjer je vse zavito v trdo egiptovsko temo. Največje revše v tem pogledu je tretji, to je zadnji blok. Že tako delajo mačehovsko z njim, ko morajo stanovalci plačevati polno najemnino, dočim še sedaj niso dokončana vsa dela v hiši. Tu stanuje v 16 trisobnih stanovanjih 19 strank, to je 82 oseb, od teh 32 otrok od najnežnejše mladosti preko ljudskih šolarčkov do gimnazijcev. Vsi ti morajo že dva meseca dan za dnem, uslužbenci in delavci tudi noč za nočjo premagovati ne male težave pri pasiranju cestišča tik pred lastno hišo. Križem kražem so nametani granitni robniki, pred prvim vhodom je kup debelega kamenja iz Savinje, železni krov cestnega jaška je montiran znatno višje nad nivelo sedanjega provizoričnega cestišča. Najmlajši šolarji že sedaj prevračajo neprostovoljno kozolce, ko se vračajo zvečer po temi domov. Škoda, ki so jo utrpeli stanovalci na pokvarjeni obleki in obuvalu, je že kar precejšnja. Naravnost srečno naključje je, da si še ni polomil okončin kakšen znanec, ki pride po temi na obisk v to hišo in ki ne pozna nevarnosti terena. Kdo bo odgovarjal za tako škodo, če se bodo stanovalci in njihovi obiskovalci naveličali samo požirati te nevšečnosti? Saj razumemo, da ni bilo mogoče letos asfaltirati ceste niti hodnikov za pešce. Nakakor pa ni razumljivo, da ne bi moglo niti gradbeno podjetje niti cestna uprava ali kdo drug, ki je za to odgovoren, vsaj teren splanirati, odstraniti nevarno kamenje in namestiti vsaj začasno razsvetljavo zlasti na onem mestu, kjer se cestišče pri prehodu od asfaltiranega na mehak teren nenadoma znatno dvigne. To bi bilo treba nujno urediti že iz razlogov javne varnosti. Če je morda sila za delovne moči, bodo po sklepu hišnega sveta priskočili na pomoč stanovalci sami.

S pete redne seje zbora proizvajalcev OLO Celje

(Nadaljevanje s 1. strani)

nastala v razliki med proračunskimi dohodki in izdatki. Predvideval je, da bi bilo na ta način mogoče v okraju zbrati 100 milijonov. Ko je obrnil pogled na občine, je med trinajstimi omenil deset takih, ki bi zmogle prispevati svoj delež v ta namen. Občine naj bi skupaj zbrale nadaljnjih 50 milijonov.

Tovariš Cvenk se je nato obrnil na navzoče odbornike s predlogom, da bi podjetja prispevala nadaljnjih 100 milijonov na ta način, da bi okraju odstopila (kot je že bilo predčasno sklenjeno na eni izmed prejšnjih sej) vsa sredstva, ki so na skladu za prosto razpolaganje in investicije. Ker se bo brez dvoma teh sredstev nabralo več kot za 100 milijonov, bi na okraju zadržali ta denar na posebnem skladu in ga dodeljevali najpotrebnejšim gospodarskim organizacijam za najnujnejše investicije. Poudaril je, da bi pri tej akciji ne izpustili trgovskih in obrtnih podjetij, ki naj bi tudi prispevala svoj delež pri teh skupnih naporih za čim prejšnje odplačilo dolga.

Na ta način bi letos mogli izplačati dolg do imobilizacije s tem, da bi si od okrajne zadružne zveze izposodili manjkajoča sredstva. Okrajna zadružna zveza pa naj bi dala to posojilo iz tistih sredstev, katera jim je okraj prepustil po družbenem planu, t. j. dobiček od zadružnih gospodarskih podjetij.

Zbor proizvajalcev je nato o tem predlogu razpravljal. Če je bilo do sedaj dostikrat v navadi, da so predstavniki zborov proizvajalcev tudi v tem okrajnem forumu imeli pred očmi predvsem koristi svojih podjetij, je bilo tokrat drugače. Vsi so spoznali nujnost, da se mora celjski okraj v letošnjem letu rešiti dolgov, ker mu drugače ne bo mogoče stopiti v novo proračunsko leto z boljšimi perspektivami in s samostojnostjo. Odborniki so se strinjali s tem, da podjetja odstopijo okraju navedena sredstva.

RAZSTAVA SUŠEČEGA PERILA V ELEGANTNI STAVBI

Glede »nebotičnika« v Vrunčevi ulici se sliši med celjskim prebivalstvom mnogo upravičene in neupravičene kritike. Govori se o zgrešenem načrtu, o predragih stanovanjih, o tesnih sobicah itd. Pomanjkljivost pa opazijo tudi mimoidoči sprehajalci, ko stranke na balkonih prometne Vrunčeve ulice in križišča razobešajo perilo. Tu lahko poleg vrvi za perilo opaziš celo lesene late, po katerih visi perilo. Ta slika se prav gotovo ne sklada z lepo stavbo.

V NEDELJO SI BODO V ŽALCU IZVOLILI OBČNISKI ODBOR ZVEZE BORCEV

V nedeljo, dne 13. novembra ob 9. uri zjutraj se bodo zbrali v dvorani Hmezad delegati bivših občinskih in sedanjih krajevnih odborov Zveze borcev NOV in si na ustanovnem občnem zboru izvolili občinski odbor Zveze. V nekaterih bivših občinskih odborih so se po formiranju novih občin razdružili, tako da bo število osnovnih organizacij sedaj vsekakor večje.

Naša družina in mladina

ANKETA DIJAKOV ČETRTIH RAZREDOV NIŽJE GIMNAZIJE

Kaj mislim o svojih starših

(Nadaljevanje)

1. »V nedeljo zjutraj oče ni prišel iz službe, šel je v gostilno in se napil do onemoglosti. Popoldne so ga »prijatelji« pripeljali domov. Kadar je pijan, ne more spati. Navadno sedi v kuhinji in robanti nad vsemi, da se ne moremo prav nič učiti. Otroci se v takih prilikah poskrijemo pri sosedih. Zvečer se vrnemo, v naglici povečerjamo in gremo spat. Naenkrat slišimo v kuhinji spet kričanje — oče je razbil stol. Preplašeni vstanemo, se napol oblečemo in bežimo ven. Oče nas išče v spalnici, prevrača postelje in razbija podobe. Mi se napol oblečeni stiskamo in tresemo od strahu in mraza v drvarnici. Ob 10. uri smo komaj odšli spat, oče pa se je umiril šele po polnoči. Danes nič ne znam v šoli. Popolnoma sem še zbegana. Napisala bi mnogo več, pa ni časa.«

2. »Mnogi starši zapijejo tudi otroške dodatke, ki jih je otrok upravičen dobiti.«

3. »Včasih pride ata pozno iz gostilne domov. Ko najslajše spimo — sredi noči ali proti jutru — nas začne kar križem pretepati. V tem oziru ne morem spoštovati ata, saj pije v gostilnah kar po tri dni v tednu.«

4. »Starši se vdajajo pijančevanju, domov pa prinesejo prazno denarnico.«

5. »Slabo mnenje imam o očetu, ker se večkrat napije, je neusmiljen do nas in moramo večkrat pred njim bežati, mesto da bi se v miru učili pod domačo streho. Tako zaradi njega trpimo otroci in z nami še mama, ki bi nam rada pomagala, pa ne more.«

6. »Naj bi starši, zlasti očetje manj pili in se zavedali, da v gostilnah zapravljajo družinsko imetje. Otroci čutimo odpor do takega očeta.«

1. »Starši so mnogo bolj strogi z mano kot z bratom.«

2. »Kako lepo bi bilo, če bi starši, ki imajo več otrok, imeli vse enako radi. V svojem osamljenju čutim, da nisem ljubljen otrok svojih staršev.«

3. »Tudi pri nas ima mama rajši brata kot vse ostale. Zato pride često do kreganja in celo pretepa med nami.«

4. »V mnogoštevilni družini se pogosto dogaja, da si starši izmed otrok izberejo svojega ljubljenčka. Ta otrok je vedno za zgled ostalim, četudi ni vedno »zgleden«. Ti pogledi, polni ljubezni staršev do njega zastrupljajo ostale, da postajamo zakrknjeni.«

5. »Starši imajo mene in brata enako radi. Zato ni nobene razlike med nama. In kadar nam kaj kupijo, dobiva oba enako.«

6. »Vsi starši nimajo vseh otrok enako radi. Enemu bi kupili vse, drugemu pa nič, ker ni tako lep.«

7. »Marsikje je tako, da matere bolj ljubijo sinove, očetom pa so bolj pri srcu hčerke. Preočitne naklonjenosti pravični starši ne bi smeli kazati.«

8. »Vsi otroci enako potrebujejo toplo ljubezen matere in očeta in vsaka razlika in vsako zoperstavljanje nas boli.«

9. »Moji starši so dobri, nekaj mi pa le ne ugaja pri njih. Imam namreč dve leti starejšo sestro, ki ji je dovoljeno vse in je le malokdaj kregana. Mene pa grajajo za vsako malenkost.«

10. »Ker od staršev nisem ljubljen, raje samotarim in se tako oddaljujem staršem, bratom in sestram.«

Ploden zbor borcev v Kozjem

Dobro obiskan občni zbor Občinskega odbora Zveze borcev v Kozjem je vodil tov. *Presker* iz Podsrede. Poročilo pripravljalnega odbora je podal tov. *Mirko Završnik*. Vse je imel popisano, kar so borci na območju nove občine izvršili, pa tudi tisto, kar bi morali storiti, pa niso. Zato je bila tudi razprava kar živahna. Tovarišica zvezni poslanec *Helena Borovšak* je razčlenila naloge Zveze borcev, posebej pa še posegla v razpravo, kadar si zborovalci v svojih mnenjih niso bili edini. — Dvostranske sirote zlasti z večjih kmetij, morajo biti pri dedovanju enakopravne z brati ali sestrami in ni prav, da se kmetija prepiše na enega osirotelega otroka. Mnogo tega je priporočala novemu odboru. Pri podeljevanju prostih mest v zdraviliščih za socialno nezavarovane se zgodi, da prošnjik že odobreno zdravljenje zadnje dni odpove in na ta način brezobzirno odje drugemu priliko zdravljenja. Mesto ostane nezasedeno, Zveza pa mora oskrbnino kljub temu plačati. Zato je treba biti pri presoji takih prošenj strog. Isto se rado zgodi s taborjenjem, kjer je dostikrat vzrok pri starših. Med nami so taki, ki so bili lažje ranjeni v NOV ali si nakopali bolezen, jim pa prva leta ni mogla biti priznana invalidnina. Marsikomu so se sedaj po več letih posledice poostrile, bolečine povečale, zato naj Zveza borcev tudi take primere presodi in jih predlaga v pravično rešitev. Dostikrat se pa tudi zgodi, da dajo priče neresnične podatke o sodelovanju v osvobodilni borbi. Ne zavedajo se posledic svoje lahkomiselnosti, ki so lahko dostikrat prav občutne. Zveza borcev bo v stiku tudi z mladino, ki se iz naših krajev že šola v mestu, prav tako pa se bo zanimala za mladino, ki zapušča domačo šolo in se želi še naprej šolati ali pa si izbrati kak drug poklic.

Govorili so o važnosti zbiranja gradiva iz narodnoosvobodilne borbe, o izvenarmadni vzgoji in o varstvu spomenikov. Tovarišica Helena je opozorila še na dolžnost, da podpiramo partizanske matere, prav tako stare ženice, ki so v narodnoosvobodilni borbi bile z vsem srcem z nami.

Na koncu je tovariš Lojen pojasnil borcem ukrepe v gospodarstvu, ki bodo storjeni zgolj v prid kmetijske proizvodnje in izboljšanje življenjske ravni. Nove smernice naj bi borci tolmačili našim ljudem, da ne bo nesmiselnih govoric, kakršne slišimo na primer v krajih, ki so se priključili iz krškega okraja.

V ŽALCU SO POSTAVILI INICIATIVNI ODBOR OBČINSKEGA SVETA SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Na konferenci DPD Svobod in prosvetnih društev občine Žalec, ki je bila te dni v mali dvorani doma Partizan, so zbrani delegati najprej poslušali poročilo s kongresa Zveze na Jesenicah, nakar so izčrpno razpravljali o kongresnem gradivu in o bodočem delu Svobod ter prosvetnih društev v občini, s posebnim ozirom na vlogo občinskega sveta, ki si ga bodo ljudskoprosvetne organizacije izvolile po občnih zborih društev. Dotlej so si zbrani delegati izbrali iniciativni odbor komunskega sveta, ki se bo sestal potem, ko bodo tudi na konferenci odsotna društva delegirala vanj svoje člane.

SPOMINSKI SESTANEK

ob 80-letnici slovenske osnovne šole v Celju

V nedeljo dopoldne so se v okviru spominskih proslav 80-letnice prve slovenske osnovne šole v Celju sestali še živeči učitelji in učenci te šole v dvorani hotela »Savinja« v Celju.

Skromno proslavo je otvoril s prisrčnim daljšim pozdravnim nagovorom nestor slovenskih učiteljev v Celju tov. Fran Voglar.

Ob prostem pripovedovanju raznih anekdot iz časov od leta 1906 dalje so ure tega sestanka prav hitro minevale in ob veselem razpoloženju so se slavljenci popoldne razšli. Dr. M.

NELJUBA POMOTA V ŠKODO RUDNIKA LAŠKO

V štev. 41 našega lista je v uvodnem članku bil prizadet tudi kolektiv Rudnika Laško z navedbo, da je le-ta dvignil profitno stopnjo od 9,30 na 9,93. Tu gre samo za zgrešen prepis iz tabelaričnega pregleda. Prepisovalec je zamenjal v koloni Rudnik Laško za Gradbeno podjetje v Slov. Konjicah. Rudnik Laško torej profitne stopnje ni dvignil, pač pa omenjeno podjetje.

Upamo, da smo s tem vsaj deloma popravili pomoto, ki je Rudniku Laško začasno povzročila škodo.

Uredništvo

SVEČANI SIMFONIČNI KONCERT V CELJU

Pomnoženi orkester „Ivan Cankarja" -

proslava 10-letnice delovanja amat. orkestra

V Celju že dolgo nismo doživeli večera, ki bi zajel tako izvajalce kakor tudi publiko. Jubilejni koncert ni bil le slavnostni okvir za desetletje intenzivnega godalnega dela v Celju, bil je hkrati iskrena afirmacija domače in tuje literature. Ipavčeva Serenada za godalni orkester je zazvenela v intimnem svečanem razpoloženju. V to kompozicijo je vnesel kompozitor domačnost zvokov naših melodij ob pretehtani instrumentaciji godal. Haydnova Simfonija v G-duru je razgrnila vse bogastvo predklasične mužike tega velikana v štirih stavkih. Griegov koncert v A-molu za klavir in orkester, je nordijsko folklorno barvan, bogat na širokih linijah, barvnih linijah v prepletanju godal na lok, pihal, tolkal in rogov. Klavirju je odmerjen dominanten part. Za klavirjem je bila kot gost naša odlična pianistka Hilda Horak-Čas.

Program je bil skrbno odbran, izvedba stopnjevana od točke do točke. Ne pretiravamo, če zapišemo, da je ta večer dirigent prof. Dušan Sancin prekosil samega sebe. Menimo, da tudi ni hvalisanje domači zmogljivosti naše opažanje: orkester je enakovredno podpiral in ilustriral solistično kreacijo Horakove. Drug ob drugem, vzporedno so rastli od stavka do stavka. Volumen orkestra je bil za čudo prepričljiv, prav v ničemer ni moglo uho poslušalca ujeti šibkosti amaterjev.

Ganljiva je bila obdaritev dirigenta: orkestraši so svojemu dirigentu poklonili značajno delo akad. slikarja Maksa Kavčiča, sliko »Koncert«. Lepše se mu niso mogli oddolžiti, vsaj navzven, kot z omenjenim poklonom! Prof. Grobelnik je naslovil v imenu Ljudske prosvete tehtne besede na orkester in dirigenta. Da je bil ta večer v znamenju šopkov, menda ni treba še posebej naglašati.

Deset let delovanja celjskega orkestra je tehten doprinos za vzrast naše celjske kulture. Koliko požrtvovalnosti, koliko vzgojnih večerov je priredil publiki! Na slavnostnem koncertu so sodelovali tudi instrumentalisti iz Maribora, kakršnih Celje zaenkrat ne premore. Površen opazovalec bi m[illegible] na je to šibka stran orkestra, te[illegible]nično je to bolna rana, ki jo [illegible] celilo« upajmo prihodnje dese[illegible]je. V Celju bi se morali zavedati prav vsi, vse prepuščati amaterjem, ne bo šlo. Potrebna bo smotrna kulturna politika, da pridobi Celje še one instrumentaliste, ki so nujno potrebni za razrast orkestra, da bomo nekdaj v bodočnosti imeli »Celjski simfonični orkester« prav z vso glasbeno aparaturo, ki jo terja tak korpus.

Končno se moramo zavedati: kljub velikemu naporu in uspehih na polju vokalne glasbe presegajo v umetnostno glasbeni zmogljivosti simfonični večeri prav vse. Sleherni godbenik v orkestru mora imeti za sabo dolgoletno strokovno šolo in večletno prakso v orkestralni igri, ki pomeni na zapadu višek glasbenega poustvarjanja. A. S.

POJASNILO BRALCEM IN NAROČNIKOM

Zamuda zadnjih dveh številk našega lista je vzbudila med naročniki in bralci precej negodovanja. Če bi za to ne obstajali razlogi, bi bilo to nezadovoljstvo popolnoma upravičeno. Toda pojasniti moramo, da je Celjska tiskarna v stiski. Strojni park je star in izrabljen, nedavno pa se je pokvaril stroj, na katerem se tiska »Celjski tednik«. To seveda otežkoča delo redakcije in tiskarne, ki mora le na enem stroju tiskati časopis (prej ga je na dveh), zato tiskanje traja dva dni. V bodoče bo list spet redno prihajal v roke naročnikov, seveda pa ni izključeno da se to še kdaj ne ponovi, dokler tiskarna ne bo izboljšala svojih zastarelih naprav.

Uprava

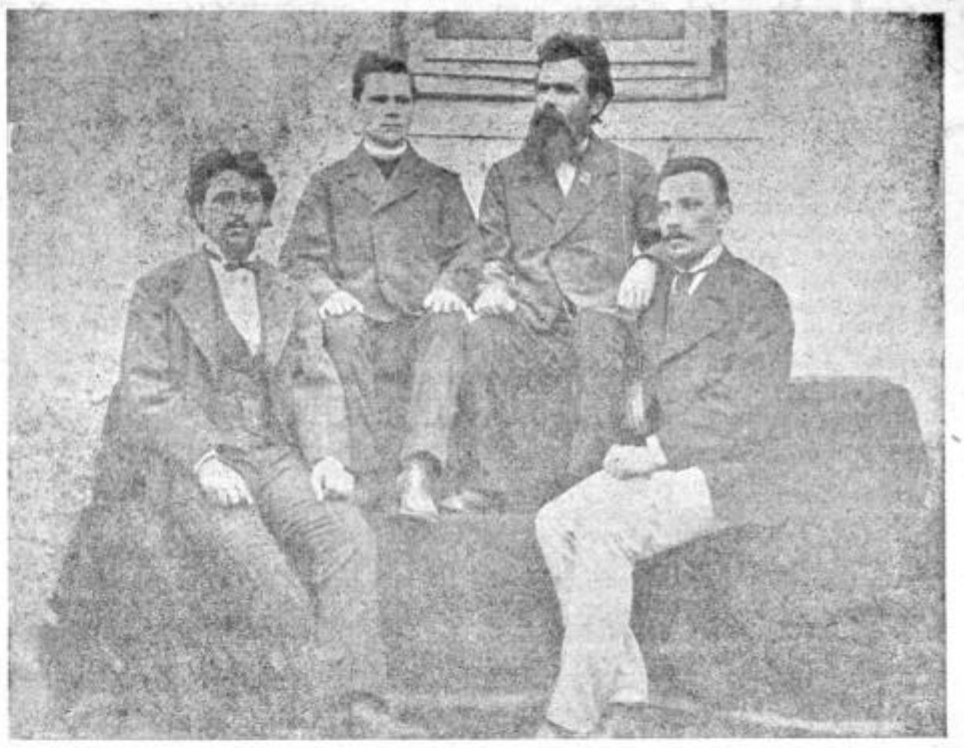

Prvi učiteljski zbor prve slovenske šole v Celju. Od leve proti desni: Boštjan Kregar, Josip Žičkar, Jakob Lopan in Josip Sever.

Plesna šola v Celju NE BO ODVEČ

Kolikor sega nazaj v preteklost zgodovina človeškega rodu, tako dolgo pozna človeštvo ples kot eno izmed značajnih področij človekovih kulturnih potreb. Ples se je v tisočletjih in stoletjih spreminjal. Bil je barbarsko primitiven, pozneje je postal del mističnega in verskega življenja, nato je pa postajal vse bolj in bolj ljudska zabava ter del družbene etike.

Še danes na zemeljski obli najdemo vse te zvrsti plesa. Primitivni, necivilizirani ljudje v pragozdovih gojijo kultni ples, nekatere vere so ga ohranile kot sestavni del svojih obrednih svečanosti, pri slovanskih narodih je ples zakoreninjen v narodu kot posebna folklorna znamenitost, zlasti v Rusiji in v bratskih republikah na jugu, v popolnoma civiliziranih deželah pa je ta svoj značaj izgubil in se preselil v plesne lokale, na veselice, v bare in na revije. Na eni strani je ples dosegel klasične umetniške višine (poklicne baletne skupine), na drugi strani pa je postal oblika družbene zabave. Nesmiselno bi bilo zastavljati umetne pregraje na novo nastajajočem področju plesa modernega časa. Sicer ni prav, da danes pri nas poznajo narodno folkloro samo še redke skupine, ki ohranjajo nekdanjo barvitost narodnih plesov. Če pa že nastaja in je že razpredena nova oblika plesa med ljudmi, moramo tudi tem plesom posvetiti pozornost. Doslej smo je bore malo. To, kar včasih vidimo na raznih veselicah, na plesnih zabavah in ob drugih podobnih priložnostih, je dostikrat vse kaj drugega kot lepo. Vsak pa še tako moderen ples je lahko po svoje lep in zanimiv, če je tak kot mora biti. Poizkusi plesne ekstravagance, čundo zverižena telesa, dostikrat neestetske kretnje in skorajda podivjan izraz v obrazu nima nič skupnega s plesom kakršen bi moral biti.

Kakšen naj bi bil ples, le malokdo pove, ker je malo takih, ki so imeli priliko videti kaj takega. Prav je, da se je društvo »France Prešeren« odločilo ustanoviti v Celju plesno šolo, ki jo bo vodil priznani plesni mojster Simončič. Taka šola je že dosti pripomogla k izoblikovanju modernega plesa v Ljubljani in Mariboru. Pozdravljamo to pobudo, ker nimamo namena odrekati mladini, niti starejšim, pravice do zabave, še bolj pa zato ker bo priznani mojster gotovo znal našim samoukim plesalcem pokazati razliko med lepim in neokusnim, med estetskim in odvratnim in med zdravim in škodljivim plesom. Poleg tega smo prepričani, da bodo plesne vaje v Celju res vaje ne pa samo naslov z vsebino »kakor kdo hoče«.

Upajmo da bomo kmalu lahko občudovali dobre plesalce in se norčevali tistim, ki smatrajo ples za čisto nekaj drugega kot dejansko je.

Uspehi Društva prijateljev mladine v Žalcu

Ob razmeroma pičli udeležbi članstva je bil te dni v risalnici žalske nižje gimnazije redni letni občni zbor DPM. Iz poročil društvenih funkcionarjev je bilo razbrati, da je društvo v prvem letu delovanja v celoti opravičilo svoj obstoj. Poleg kvalitetnih vzgojnih predavanj, ki jih je pripravil za starše, je imel društveni odbor polne roke dela predvsem z organiziranjem lastne počitniške kolonije. Upravnemu odboru in delavskemu svetu zabukovškega premogovnika, ki je v ta namen društvu brezplačno. Da bi bilo društveno delo »Dom na Pečkah« na Pohorju, se ima nad petdeset otrok iz Žalca in okolice zahvaliti, da so lahko v dveh izmenah po tri tedne brezskrbno preživeli sredi zelenih pohorskih logov in senožeti del svojih počitnic in si nabrali zdravja in moči za napore v novem šolskem letu. Koristno zamisel je omogočila v veliki meri tudi Zveza Društev prijateljev mladine v Ljubljani, ki je podarila društvu v trajno last deset kompletnih šotorov-četvorčkov. V prihodnje bo društvo v sodelovanju s Svetom za zaščito matere in otroka razširilo organiziranje počitniškega letovanja tudi na ostale kraje v komuni.

Z veliko ljubeznijo je društveni odbor letos prvič pripravil bogat program v tednu otroku, največ svojega dela pa je zadnje čase posvetil ustanovitvi dijaške kuhinje, ki bo že v bližnjih dneh lahko nudila približno stopetdesetim dijakom in vajencem, zlasti vozačem in zelo oddaljenim, ceneno kosilo. Tako nepričakovano hitro ustanovitev dijaške kuhinje so omogočili v prvi vrsti že zbrani prispevki, razen tega pa izdatna denarna pomoč upravnega odbora »Juteks« (din 50.000,—) in okrajni odbor za zaščito matere in otroka, ki je iz zalog organizacije »Care« učinkovito podprl koristno akcijo. Realizacijo plemenite zamisli je nadalje omogočil tudi upravni odbor Keramične industrije v Libojah s podarjeno posodo, predvsem pa tudi sklep občinskega Sveta za socialno skrbstvo, da vnese v občinski proračun za prihodnje leto odgovarjajoči znesek za nemoteno delovanje dijaške kuhinje. Seveda bodo prejemali socialno ogroženi dijaki in vajenci ter partizanski otroci kosilo brezplačno odstopil svoje okrevališče vanje v prihodnje še uspešnejše, je novoizvoljeni razširjeni odbor z dosedanjim predsednikom na čelu postavil štiri sekcije, in sicer: za vzgojna in šolska vprašanja, za počitniška letovanja, za dijaško kuhinjo in za lutkovno gledališče. Med drugimi važnimi sprejetimi sklepi je namreč tudi sklep o ustanovitvi lutkovnega gledališča. Razen tega bo društvo tudi letos, kakor je to storilo lansko leto, pripravilo otrokom novoletno jelko, v mislih pa ima tudi otroško maškarado. Ob koncu je društvenemu odboru čestital k doseženim uspehom sekretar komunskega odbora SZDL.

Občni zbor Društva učiteljev v Šoštanju

V soboto je bil občni zbor Društva učiteljev v Šoštanju.

Predsednik iniciativnega odbora tovariš Vrečko je prebral obširno poročilo. V njem je nakazal bogato problematiko.

Občni zbor sta pozdravila načelnik Tajništva za kulturo in prosveto tov. Vojko Simončič in okrajni šolski inšpektor tov. Lužnik.

Oba sta govorila o liku učitelja v socialistični družbi. Poudarila sta, da se je prosvetni delavec dolžan neprestano izobraževati, če hoče, da bo lahko nudil mladini vsestransko izobrazbo.

Dočim je prvi govornik bolj poudarjal delo učitelja v šoli in izven nje ter se pregledno dotaknil novih smernic v naši gospodarski politiki, je drugi govornik govoril o načinu dela v naših šolah ter nekaj več povedal o šolski reformi, ki je že dokončno osvojila predlog o enotni osemletni šoli.

V nadaljnji razpravi so še govorili o kvaliteti dela, ki naj bo med najvažnejšimi komponentami šolske reforme, o pomoči učiteljstva v kmetijsko-gospodinjskih šolah, o nadaljnji izobrazbi učiteljev, o materialnem položaju prosvetnih delavcev itd.

Nato so izvolili iz vrst učiteljev in profesorjev še nov upravni in nadzorni odbor. V odbor so prišli aktivni in zavedni prosvetarji. Nov odbor bo čakala obilica dela. Predvsem bodo skrbeli za strokovni dvig svojih članov.

V Šoštanju bo hospitacijska šola, kjer bodo vzorni nastopi preizkušenih šolnikov. Ob njih se bodo lahko učili mladi učitelji.

Ob koncu je treba priznati učiteljstvu šoštanjskega okraja, da je opravilo ogromno število ur v brezplačnem izvenšolskem delu.

Novemu odboru želimo, da bi med članstvom še vdignilo društveno zavest. Prepričani smo, da bodo tudi v naprej vsi člani v še večji meri izpolnjevali kulturnoprosvetne naloge za čimprejšnjo izgradnjo socializmu v naši deželi.

-ov-

TRETJA RAZSTAVA UMETNIŠKE FOTOGRAFIJE V CELJU

Morda ni človeka, ki bi dandanes ne razločil razlike med dobro in slabo fotografijo. Tu ne mislim med izrazito, jasno, na lepem papirju in ono, ki je medla, skratka nekvaliteten izdelek. Prvi fotografi so bili veseli, da so na ploščo ujeli nekoga in da je le-ta bil podben tudi na sliki. Danes hočejo dobri fotografi veliko več. Vnesti hočejo ideje, dinamiko, vzdušje, ki naj prepriča gledalca ne samo o podobnosti, temveč tudi o čem drugem. Dobri amaterji in poklicni fotografi so seveda silno redki v primeri s številom onih, ki dandanes imajo aparat in slikajo, zato si človek v tej plaži fotografij zaželi videti nekaj izbranega, dobrega in za lastni napredek v tej smeri poučnega.

Razstava umetniške fotografije, ki je te dni v Celju, je zelo bogata po številu razstavljenih fotografij in številu razstavljalcev. Razstavo je organiziral Foto-klub društva Ljudske tehnike Tovarne emajlirane posode. Sodeluje 9 fotoklubov iz Slovenije, poleg teh pa še eden iz Hrvatske. Skupaj je razstavljenih 135 fotografij, ki so po tematiki najrazličnejše, od pejsažev, portretov, do dinamičnih posnetkov ter fotomontaž. Redkost pri nas je tudi šest barvnih fotografij.

V Preboldu so igrali „VOZEL"

Preteklo soboto je Gledališka družina iz Prebolda uprizorila pod vodstvom režiserja tovariša Lojzeta Frica P. Petrovićev »Vozel«. Mladi igralci, ki so vsi zaposleni v Tekstilni tovarni Prebold, so se lepo razživeli v veseloigri, ki je vzbudila pri gledalcih obilo prijetnega smeha. Žalostno je bilo samo to, da je bilo tako malo gledalcev, kajti v Preboldu pravijo, da je samo kino tisti, ki ga je vredno videti. Zato pa so bili tem bolj zadovoljni ti, ki so igro gledali, saj so odšli domov zadovoljni in nasmejani.

Naslednjega dne so igralci gostovali na Gomilskem in v Prekopi. Posebno uspel je bil nastop na Gomilskem, kjer je bila tudi dvorana polna gledalcev, ki so z veselim smehom in navdušenim odobravanjem sprejeli uprizoritev. Tudi v Prekopi niso hoteli zaostajati in če že niso ploskali, so se zato tem bolj iz srca smejali.

Tako lahko rečemo, da je prireditev lepo uspela in nudila gledalcem prijetno razveselitev. Toda, ko smo pobarali vodjo, kaj pripravlja za v prihodnje, se nam je samo nasmehnil in pripomnil: »Ko se bodo v Preboldu spet pričeli zanimati za oder, bomo pa videli, kaj bo.«

Gotoveljski grob

Gotovlje pri Žalcu so zgodovinsko znane iz leta 1256, ko je tamkaj že obstojala župnija. V Gotovljah so imeli tudi Žovnečani svoj gradič, saj je žovneški plemič Gethard leta 1291 deloma prebival tudi v Gotovljah. V historičnem zemljevidu, ki sem ga svoječasno dobil v Akademiji znanosti na Dunaju, je razvidno, da je bilo v Gotovljah že leta 1524 deželsko sodišče na območju prejšnje gotoveljske občine. H Gotovljam je spadala tudi Frenga, ki je bila v stari Jugoslaviji priključena k Žalcu, danes del žalskega predmestja.

Kakšna pa je zadeva z izkopanim staroslovanskim grobom v Gotovljah? Sosedni trg Žalec je imel v XI. stoletju tudi nemški naziv Sachsenfeld, o katerem piše zgodovinar Krones, da je bil Žalec »castrum Saysnum«. To je tabor Saksancev v vojnah Rimljanov. Z imenom Sachsenfeld pa ni bil mišljen sam Žalec, temveč vso naselje od Žalca preko Sempetra, torej Žalsko polje, kjer so prebivali v IX. stoletju saksovski kolonisti, kar piše v obširni svetovni zgodovini tudi pokojni univerzitetni profesor v Gradcu dr. Albert Muchar. Zato je možno, da je v novo odkritem grobu počival saksovski kolonist. Mejna grofa Savinjske doline sta bila tudi Saksonca, grofa, ki sta tudi naselila svoje rojake v naših krajih, kar piše tudi Leksikon Dravske banovine, ki je izšel leta 1937 v Ljubljani (prof. Urankar Pavle). Torej ni pravih dokazov, da je bil odkrit grob saksonskega kolonista, niti da je to saksonski grob, pa tudi ne, da so našli nedolžnega gotoveljskega kmeta, podložnika Celjskih grofov.

R. V.

DRUŠTVO STENOGRAFOV IN STROJEPISCEV V CELJU

vabi vse svoje člane, prijatelje, administrativne uslužbence in ostalo občinstvo na predavanje

PRAKTIČNA UPORABA MAGNETOFONSKIH APARATUR V PISARNAH IN PARLAMENTIH

Govoril bo v sredo, 16. novembra ob 17. uri v predavalnici na učiteljišču predsednik Zveze stenografov in strojepiscev Jugoslavije Milan Megušar.

IZ NAŠE DAVNE PRETEKLOSTI

MLINARJEV JANEZ

Rad se oziram proti mojim Teharjem in Sv. Ani preko Celja, kjer je v dobi celjskih grofov načeloval svojim fantom tudi Mlinarjev Janez, ki se ga spominja v svoji knjigi tudi Žalčan Ferdo Kočevar, pa tudi skladatelj dr. Benjamin Ipavec v svoji spevoigri »Teharski plemiči«[1]

Mlinarjev Janez je stopil danes zopet na površje, ko so tudi Celjani in okoličani, ki posedujejo odvišne jurje, krstili bivšo Majdičevo vilo na Teharju — danes bar — na ime »Mlinarjevega Janeza«, da s tem oživijo spomin na moža, ki je nekoč v zvijači izbojeval »Plemiške pravice« za teharske občane.

Iz Žalca pa je lep razgled tudi na gori Boč in Donačko goro, ki stojita na straži Rogaške Slatine, tam nad gričem Sv. Ane.

To cerkev so zgradili celjski grofje pred 500 leti, kar pomeni, da bo prihodnje leto poteklo 500 let od smrti zadnjega celjskega grofa Ulrika II., ki je končal v Beogradu leta 1456.

Vas Teharje pa se omenja v zgodovini prvič leta 1362. V svoji mladosti se je Ulrik zagledal na Teharju v lepo Pengarjevo Marjetico,[2] hčerko teharskega župana, kamor je prišel Ulrik tudi vasovat. Fantje pa so ga zasačili in je Ulrik moral svojo svobodo plačati z oplemenitvijo Teharjanov.

Ne vemo koliko je resnice na tej pravljici. Drži pa, da imajo Teharjani svoj grb z dvema zvezdama — dar Celjskih grofov. Dve zvezdi sta na čelni strani podružnice sv. Štefana na Teharju, pa tudi v podružnici sv. Ane, zgrajene v slogu pozne gotike. Na gotskem glavnem portalu cerkve sv. Ane je vklesan grb celjskih grofov s tremi zvezdami, kjer je bil na dan 26. julija vsako leto tudi letni sejem.

Na ta sejem je prišel nekoč tudi grof Ulrik, ki mu je ugajalo zalo dekle, zaročenka slovitega teharskega »plemiča« Mlinarjevega Janeza — Pengarjeva Marjetica, s katero je Ulrik plesal pozno v noč, kar pa Janezu ni bilo po volji.

Marjetica je le nerada sprejemala Ulrikove dobrine sejma in rada bi poskočila k svojemu ljubljencu, ko bi se ne bala Ulrikovega maščevanja napram njenemu očetu, ki je bil podanik celjskih grofov.

Fantje so se porazgubili proti domu in z njimi tudi Mlinarjev Janez, ki se je jezil, da je moral odstopiti svojo zaročenko mlademu grofu, kateremu se ni smel postaviti v bran.

V dolino pa je prijezdil v temni noči tudi neznani jahač in se ni dalo dognati, kaj je držal v rokah pred seboj na konju. Kmalu mu je sledil še drugi jahač, ki je zapazil ob Voglajni osamelega konja v bližnjem močvirju onemoglega jahača. Bil je Ulrik, grof celjski, ki je spoznal svojega dvorjanika Apreherja iz Celja, ki se je tudi vračal od sv. Ane. Grof je naročil Apreherju, naj sporoči v gradu, da ga je prevrnil konj, ko je zagazil v močvirje. V resnici pa je pri Voglajni pričakal grofa Mlinarjev Janez in ga pretepel, ko je pobegnil z Marjetico proti Gorenjemu Celju, kar pa Ulrikov oče ni smel izvedeti. Grof Ulrik se je kruto maščeval. Nekaj dni pozneje so našli domačini Mlinarjevega Janeza ubitega pod oknom njegove ljubljene zaročenke, ki je tudi neznano kam izginila.

Grof pa je odslej v strahu sameval v Gorenjem Celju, kamor je kmalu prišel tudi stari Pengar,[3] Marjetin oče, proseč grofa Friderika, očeta Ulrika, naj mu vrne ugrabljeno hčer. Pengar ni nič opravil. Kmalu pa so našli mrtvo Marjetico ob izlivu Voglajne v Savinjo, kjer so jo utopili in potegnili iz struge. Zgoraj pri Sv. Ani pa so poleg gomile Mlinarjevega Janeza izkopali nov grob, v katerega so položili Pengarjevo Marjetico k večnemu počitku. Ob odprtem grobu pa je stari Pengar preklel Celjane rekoč: »Nikdar naj se Celjanom ne rodi dedič, mlademu Ulriku pa naj pogine vsak potomec. Gorenje Celje pa naj razpade, divje drevje pa, ki bo tam poganjalo, pa naj preživi rod Celjanov in njihov grad za 100 let.« Pengarjeva zakletev se je uresničila. Izumrli so celjski grofje, razpadel je njihov grad. Nasilna smrt je pretrgala nit življenja tudi zadnjemu celjskemu grofu.

[1] To igro so igrali leta 1891 v Ljubljani, leto pozneje v Brnu na Moravskem na besedilo Antona Funtka.

[2] Srebrni pas Pengarjeve Marjetice hrani znana hiša na Teharju.

[3] Neki Pengar je bil nekoč tudi posestnik ubožne hiše v Žalcu.

IZ CELJA...

Še enkrat: ŠOLA NA POLULAH

Dne 18. septembra smo odprli novo šolo na Polulah pri Celju. Izreden dogodek, kajti graditi nove šole ni lahka stvar. Od takrat pa do danes šola v redu posluje, tda težave s tem še niso premagane. Že konec oktobra je pritisnil tudi v to šolo neprijeten hlad. Kdo odgovarja za zdravje mladine? Šolska in sanitarna oblast. Tedaj smo napisali članek v našem listu pod naslovom »Ali naj zapremo novo šolo na Polulah?« V odgovoru pod naslovom »Zakaj ni urejena kotlarna v Polulski šoli« nam je celjsko Kovinsko podjetje pojasnilo vzroke zakasnitve naročenih del. Toda čeprav je centralna kurjava v šoli sedaj dograjena, kurjava ne funkcionira. Pravijo da se vratca ne zapirajo dobro. Čigave so napake?

Danes vprašamo gradbeno podjetje *Savinjgrad*, zakaj še ni urejen prostor za polnitev kuriva, njegov mostiček za dovoz ter naprava za odvoz pepela in ogorkov? Zakaj ne vleče dimnik? Ali ni dolžnost podjetja, da vsaj tretji mesec po dograditvi šole uredi te zadeve? Kako je mogoče trpeti, da vsak dan zmrzuje v šoli 200 učencev? Kje je naša solidnost?

ZAKAJ?

Že od jeseni sem opazoval v izložbi električne grelne blazinice, ki niso bile pretirano drage. Nisem več mladenič in naravno je, da me rado zebe, zato sem si omislil tako blazinico. In prav v zadnjem času! Mislite, ker so bile potem razprodane? Kaj še! Še danes jih lahko vidite in kupite. Tri dni za tem so cene povišali za 500 dinarjev pri prav istih izloženih blazinicah. Pa se še kdo čudi, zakaj cene rastejo!

»ZA ODPADKE«

Pločevinaste posode s takim napisom je namestila železnica — ne samo v Celju — po vežah in peronih. In ne bi trdil, da se jih nihče ne poslužuje. Še kar pridno jih polnijo ljudje, ki imajo smisel za snažnost. Toda, glej zlomka! Te posode so se pokazale — vsaj v Celju — kot najhujši smetilci. Mehanizem je namreč tak, da je pri izpraznitvi treba odpreti dno in smeti padejo v zbirno košaro snažilca. V Celju pa to dno ostane vedno odprto in smeti padajo skozi ter se v kupih nabirajo na tleh, da je vsa okolica nastlana. Na vprašanje, zakaj ne zapirajo dna, je bil odgovor, da nimajo primernega ključa. Čudno! Pri podjetju, kjer je velik odstotek uslužbencev ključavničarjev, bi nabava takega ključa pač ne smela biti ovira za dobro delovanje posode za smeti.

DVA DELAVCA STA UTONILA V SAVINJI

Delavca *Pavlovič Konrad* in *Ramšak Karl*, ki sta bila zaposlena pri gradbenem podjetju »Beton« in sta delala na regulaciji Savinje, sta se dne 3. t. m. ob 14. uri peljala s čolnom po novi strugi Savinje. Na mestu, kjer se obe strugi združita, se jima je čoln prevrgel in sta oba padla v Savinjo. Eden od njiju je znal plavati in je skušal rešiti tovariša, ta pa se ga je oklenil s tako močjo, da sta se oba potopila.

Gasilci, delavci in miličniki so takoj začeli iskati utopljenca in po enournem iskanju našli Pavloviča Konrada na Polulah, medtem ko Ramšaka Karla še do danes (ponedeljek) niso našli.

Iz sodne dvorane

AVSTRIJSKE OBLASTI SO JU VRNILE

Zupanc Marijan in Zupanc Stanislav iz Liboj sta si hotela poiskati »boljše« življenje v Avstriji. Brez dovoljenja sta odšla preko meje. Tam pa so ju avstrijske oblasti zavrnile in predale našim obmejnim varnostnim organom. Zaradi kaznivega dejanja prepovedanega prehoda preko državne meje sta se znašla pred sodiščem, kjer sta odkrito obžalovala svoje dejanje. Med drugim je smatralo sodišče tudi to za olajšilno okolnost in ju obsodilo na milo kazen. Zupanc Marjan je bil obsojen na 2 meseca zapora, Stanislav pa je prejel manjšo pogojno kazen.

Tudi 22 letni Goričan Rudolf in 24 letni Pirš Ivan iz Čače vasi pri Slov. Konjicah sta v začetku meseca oktobra letos brez dovoljenja odšla v Avstrijo. Tudi ta dva so avstrijske oblasti vrnile domov. Obsojena sta bila vsak na 4 mesece zapora.

OBSOJENI PRETEPAČI

Koprivnik Slavko, Bobik Mihael in Arnik Peter iz okolice Zreč so na cesti pretepli Ravnaka Edvarda in ga laže telesno poškodovali. Prevročo kri si bodo hladili v zaporu. Koprivnik Slavko in Arnik Peter 14 dni, Bobik Mihael pa 1 mesec.

MILIČNIKA STA ŽALILA

Kalapati Ladislav in Gregl Ivan sta na igrišču ND Kladivar žalila službujočega miličnika R. J. Prvi bo plačal 3000, drugi pa 9000 dinarjev.

J. F., avtomehaniški pomočnik, je s silo hotel preprečiti, da bi miličnika F. I. in Š. F. odpeljala avtomehaniškega pomočnika Frajtka Metoda iz delavnice Sovinca Jožeta na Mariborski cesti, da bi mu odvzeli kri, ker je v vinjenem stanju opravljal vožnjo z avtomobilom. J. F. je miličnika F. I. tudi trikrat udaril s pestjo v obraz in oba miličnika tudi z besedami žalil. J .F. je bil obsojen na 2 meseca zapora. Kazen mu je sodišče odložilo za dobo dveh let.

POMOČ PRI POBEGU ČEZ MEJO

Pomoč pri pobegu čez mejo sta proti nagradi dajala raznim osebam Štefan Kuzma iz Čakovca in Ivan Vidovič iz Ivanovca pri Čakovcu. Ko sta hotela spraviti neko skupino iz Celja v Prekmurju čez mejo, sta bila izsledena od organov TNZ. Sodišče je prvega obsodilo na 1 leto in 4 mesece strogega zapora, drugega pa na 8 mesecev strogega zapora. Na pogojne kazni so bili obsojeni tudi oni iz skupine, ki so brez dovoljenja hoteli preko meje.

Gibanje prebivalstva v Celju

V času od 29. 10. do 5. 11. 1955 je bilo rojenih 24 dečkov in 20 deklic.

Poročili so se:

Janez Srebot, rudar in Marija Kiker, delavka, oba iz Celja; Ivan Vidali, avtomehanik iz Laškega in Ivana Paulič, šivilja iz Celja; Martin Guzej, šofer in Ivanka Golec, knjigovodkinja, oba iz Celja.

Umrli so:

Jožefa Videnšek, roj. Kveder, gospodinja iz Celja, stara 75 let; Stanko Superger, rudar iz Liboj, star 43 let; Franc Grilec, prevžitkar iz Celja, star 80 let; Miroslav Grušovnik, upokojenec iz Slov. Konjic, star 65 let; Stanislava Pogelšek, delavka iz Studenc, stara 21 let.

KRONIKA NESREČ

Pri padcu si je poškodoval hrbtenico Džurović Nikola iz Straže pri Rogatcu.

Na njivi je padla in si zlomila nogo Kunstič Marija iz Lačendola pri Rogaški Slatini.

V tovarni v Libojah je stroj poškodoval roko delavcu Fijanu Alojzu.

Pri padcu si je zlomil nogo Hočevar Anton iz Orle vasi pri Braslovčah.

Na lovu je dobil strel v roko Stražnik Bogoljub iz Rogatca.

Pri padcu si je zlomila nogo Zupanc Krista iz Trnovelj.

Z vrelo vodo se je opekla 3-letna Šturbej Hermina iz Zg. Selc pri Ponikvi.

Železniški delavec Počivavšek Franc je na postaji Zidani most padel v jamo za pepel in si poškodoval prsni koš.

Reberšek Franc iz Pondorja pri Vranskem je padel z drevesa. Utrpel je težje poškodbe na tilniku in glavi.

Pri padcu si je poškodoval nogo Cokan Konrad iz Šešč.

Pri padcu si je zlomil roko Štrukelj Jože iz Creta.

Pri padcu sta si poškodovala nogo Vrbek Anton iz Šmarja in Galun Alojz z Donačke gore.

Z drevesa je padel Osek Ivan iz Dol pri Rogaški Slatini. Zlomil si je rebra in ključnico.

Pod avto je prišla Fister Dragica iz Vojnika. Utrpela je poškodbe po telesu.

Vse poškodovance so celjski reševalci prepeljali v bolnišnico.

UVEDBA OBČINSKE DOKLADE ZA KONJUNKTURNE STROKE OBRTI IN PROSTIH POKLICEV

Uprava za dohodke je na četrtkovi seji predlagala ljudskim odbornikom, da sprejmejo odlok o uvedbi občinskih doklad za konjunkturne stroke obrti (kovinsko, elektrotehnično in lesno stroko) ter za vse vrste prostih poklicev (zdarvniki, zobozdravniki, advokati, duhovniki in prevozniki). Na celjskem območju se bo obč. doklada pobirala za 1. 1955 tudi za nazaj — od 1. julija 1955 dalje. Ta nov občinski davek se bo uvedel po stopnji 100 odstotkov od temeljne dohodnine, to je 58,3% od celotno predpisane temeljne dohodnine, ali 3,5% od davčne osnove za temeljno dohodnino.

Davčno doklado bodo pobirali v obrokih. Obrtniki, ki so nad 55 let stari in ne zaposlujejo tuje delovne sile, imajo pa vajenca, bodo oproščeni občinske doklade.

Taborniška organizacija - pomemben vzgojitelj otrok in mladine

Na tisoče mladincev in mladink zajema s svojim delom in vzgojnim programom taborniška organizacija. Taborniška organizacija nima kakih svojih posebnih ciljev, ki bi se ločili od naših splošnih vzgojno-izobraževalnih smotrov. Cilj vse vzgoje v naši državi je vzgoja delovnih graditeljev socializma, njegovih zaščitnikov in borcev zanj. Istemu cilju služi vse prizadevanje taborniške organizacije.

Raznolika in pestra vsebina v taborniški organizaciji upošteva povsem zakonitosti rasti in razvoja mladostnika. V kolikor so pogoji rasti in napredka mladine v šoli in pri starših le enostranski in pomanjkljivi, jih dopolnjuje taborniška organizacija, saj prireja tabore v naravi, izlete na gore in k vodam. Mnoge lastnosti značaja in sposobnosti prihajajo do vidnega razvoja v tovarištvu mladine, ko izvaja delovne programe taborniške organizacije.

Tabornik lahko postane vsak naš državljan, deček in deklica, fant in dekle. Najmlajši člani imajo 7 let, navzgor pa ni ozke meje. Delovni programi taborniške organizacije so prilagojeni starostnim značilnostim članov, saj tako prejema vsak član predvsem to, kar mu v določeni dobi najbolj koristi, kar za svojo duhovno, duševno in telesno rast najbolj potrebuje. Najmlajši so medvedki in čebelice. Pri njih so v ospredju igre. Z bojnimi igrami in izleti se mnogo bavijo člani od 11. do 15. leta starosti. V starosti od 15. do 18. leta člani mnogo potujejo in rešujejo razne probleme. Nad 18 let stari člani nudijo predvsem pomoč mlajšim članom. Aktivnost in iniciativnost sta glavni delovni odliki vsakega tabornika. Odkritost, resnicoljubnost, idejna naprednost, poštenost, kolektivnost, točnost, pa so odlike značaja, brez katerih tabornik ne sme biti. Medsebojno vzpodbujanje in posnemanje v dobrem, dobronamerna kritika v kolektivu, priznanje in svarilo pa omogočajo nastanek zavestnih kriterijev o dobrem in zlu, o pravilnem in napačnem.

Čustvena ogretost za delovne cilje je taborniku zelo pomembna, saj mu daje zaleta in mnogo lestvic ugodij.

Čustven zanos za lepo vedenje, tovarištvo, obvladovanje lastnih napak, za odpravo šibkosti volje in značajev, za pohode in izlete, tabore in delovne akcije, omogoča ustvarjanje trajnih zakonskih socialističnih odnosov in potez značaja. Življenje v kolektivu, razgovori ob tabornem ognju in ostalo uvaja mladega človeka v realno samokritiko, v potrebno samoopazovanje in samokontrolo ter mu prisvaja osnovne navade samovzgoje. Kako vse drugače uvidevna je samozavest mladincev — tabornikov, kot pa tistih, ki se »resno« oblikujejo predvsem na plesnih vajah. Domišljija najde v življenju v naravi mnogo vrednih usmeritev in pogojev ustvarjalnosti. Navdušenje med mnogimi naravnimi lepotami, ki so mestnim in kavarniškim, tudi gostilniškim očem zaprte, sprosti mladino v romantičnost, ki je bogata. In od tu do herojstva v fantaziji in nato v borbi in delu, v tovarištvu in samopremagovanju, v zmernosti in požrtvovalnosti, pri mladem človeku, navadno ni daleč. Važno je, da najprej v fantaziji in čustvu doživi vredne cilje socialističnega človeka — realizacija teh se bo potem izpolnjevala vse življenje.

Pozimi in poleti, v vseh letnih časih so taborniki sredi narave. Narava je zlasti v poletju njih življenski prostor. Gozdovi in jase, sence ob potokih in rekah, planjave na planinah so tedaj deležni mladih ljudi, ki tam žive, spoznavajo okolico in sebe in se učijo za sedaj in za bodočnost vedno ob preizkušanju mladih sil in sposobnosti. V šoli taborništva se mladina čustveno in umsko, delovno in družbeno vrednostno sprosti ter doživlja v tem polno samostojnost in združenost s svojimi vzgojitelji.

Vzgojna važnost izletov tabornikov je ogromna, saj na njih spoznavajo lepote in bogastva naše domovine v rastlinstvu in živalstvu, rudah in vodah. Premagovanje sebe in ovir, vztrajnost in vzdržljivost so tudi vzgojne pridobitve teh izletov. Vrednote značajev, ki so se kalile med borbo pri partizanih, postajajo znova dejstvo pri tabornikih, ki se ne umikajo pred trdotami življenja in preizkušenj.

Taborni večeri so večeri kulture. Ob plapolanju ognja sega od srca do srca misel o lepoti prirode in vrednosti znanosti o globinah življenja kot se kaže ta v naši preteklosti, v naših literarnih delih, dnevnem življenju in lastnih izkustvih, kot ni redka resna, globoka misel o ognju, tako niso ti večeri brez vedre šale, brez spontane pesmi, brez zanimive igre, brez vprašanj o začetku in koncu vsega, v čemer živimo.

Ljubitelji športa se v taborniški organizaciji lahko udejstvujejo tudi v njem. Plavanje, teki, skoki, meti, tekme z žogo in druge so vključeni v dnevni red taborjenj. Ob tako izvajani telesni vzgoji je z njo združena tudi vzgoja k lepemu in dobremu. Vrednote socialističnega humanizma, ki zahteva razumevanje sočloveka, pomoč potrebnim in pogoje za zdravo samozavest, življenjski optimizem in iskreno pogumnost, se v taborniških kolektivih vedno bolj in vedno bolje razvijajo. V mladem človeku je veliko teženj k vsemu dobremu in popolnemu. Z življenjem in delovanjem pri tabornikih dozorevajo te težnje v najlepša doživetja mladosti, ki so vir mnogih, velikih in pgoumnih dejanj v poznejših letih življenja. Nekritično posnemanje tujih vzorov in klečeplazna ponižnost sta tuja našim tabornikom.

Staršem, šoli in družbenim organizacijam pomaga tako taborniška organizacija pri vzgoji otrok in mladine v dobre, izkušene, krepke, delovne ljudi, ki so polni smisla za vse lepo in vredno v razvoju življenja naše socialistične domovine.

Bor

KONCERTI

II. abonma koncert bo v sredo, 16. novembra ob 20. uri v Narodnem domu. Predstavil se bo Sarajevski godalni kvartet (Segedi, Filipančič, Arany, Stojković) s sodelovanjem pianista Janka Ravnika. Na sporedu sta Boccherinijev in Brittenov kvartet ter Dvřakov klavirski kvintet. Nekaj prostih vstopnic je še na razpolago v Glasbeni šoli.

...IN ZALEDJA

TEDEN RDEČEGA KRIŽA V LAŠKEM

Za dostojno proslavo Tedna RK so si v Laškem vsi odbori RK zadali važne naloge in jih tudi izpolnjujejo. Od bor RK v Rečici je organiziral predavanje o raku, ki je bilo zelo dobro obiskano. Podmladkarji pa so uprizorili lepo igrico. Laško pa tudi noče zaostajati za Rečico in je tudi pripravilo predavanje in organiziralo vse potrebno za oddajo krvi v pretekli nedelji.

Predavanje o raku, TBC in ostalih boleznih je imel domači zdravnik tov. dr. Mrmolja, kateremu je organizacija s poslušalci vred zelo hvaležna.

IZ LAŠKEGA

Zidava železniškega postajnega poslopja se je zopet premaknila z mrtve točke in je sedaj v polnem teku. Dani so vsi pogoji, v kolikor bo pač dopuščalo vreme, da bo dograjena v surovem stanju še letos. Želja Laščanov je, da bi z gradnjo nadaljevali takoj spomladi, da bo dobilo Laško vsaj do leta 1957 zopet dostojno postajno poslopje, katerega tako željno pričakujejo potniki, predvsem pa študenti, delavci in uslužbenci, ki se dnevno vozijo v Celje in v slabem vremenu nimajo strehe.

-o-

Pred dnevi se je uvrstil med sodobno urejene javne prostore še poštni lokal, ki je dobil s preureditvijo zelo okusno in prikupno lice. Vsekakor pa bo kljub sedanji preureditvi treba misliti na zidavo poštnega poslopja in s tem ustvariti možnost montiranja avtomatične telefonske centrale, ki bi bila za Laško prepotrebna.

-o-

Po vzgledu ostalih investitorjev je pričel pred meseci tudi »Tobak« z zidavo sodobnega kioska, ki bo slej ko prej odprt. Res, da smo se Laščani ob pričetku gradnje spraševali, čemu bo ta lokal služil? Sedaj pa, ko je tik pred dograditvijo vidimo, da nam je tak lokalček prepotreben.

-o-

Tudi Kmetijska zadruga v Laškem resno razmišlja o ureditvi prodajalne za sadje, zelenjavo, mleko in mlečne proizvode. Lokal bi sicer lahko že obstojal, vendar do sedaj še niso našli primernega mesta zanj. Izgleda, da bo sedaj ta vozel razvozlan.

-o-

Preteklo nedeljo je v Domu TD slavil delovni kolektiv »Volna« peto obletnico upravljanja tovarne po delovnem kolektivu. Želimo, da dajo pudarka temu zgodovinskemu pomenu še ostala laška podjetja. Tej slovestnosti je prisostvoval tudi sekretar okr. komiteja ZKS tov. Franc Simonič in kolektivu čestital k doseženim uspehom v samoupravljanju.

K. T.

IZ VELENJA

Delo ljudske univerze se bo povsem razmahnilo v novembru. Do sedaj je priredila dve uspeli predavanji: O vzgoji otrok v družini in O umski vzgoji. Na prvi redni seji so se odločili za ciklus vzgojnih predavanj.

Izredno zanimivo bo predavanje prof. Podjavorška O vzgoji duševno zaostalih otrok. — Od razpisanih jezikovnih tečajev bosta prav te dni pričela z delom nemški in angleški začetniški tečaj.

Za splošnoizobraževalni tečaj so pripravili učni načrt in organizirali vse ostalo. Tečaj bo lahko zaživel le, če ga bodo s slušatelji podprla podjetja v Velenju.

-o-

Pred dnevi je bilo v kino dvorani predavanje okrajnega sekretarja ZKS za celjski okraj tovariša Simoniča. V prijetnih in jedrnatih stavkih je govoril O vtisih s potovanja po SZ. Številni slušatelji so se zelo zanimali za gospodarsko in kulturnopolitično ureditev tam.

Velenjčani si takih predavanj še želijo.

Gibanje prebivalstva v celjski okolici

V času od 29. 10. do 5. 11. 1955 je bilo rojenih 16 dečkov in 13 deklic.

Poročili so se:

Jožef Julijan Zorn, novinar iz Ljubljane in Marija Šlajpah, bibliotekar, stanujoča istotam; Alojz Uršnik, elektr. delavec z Otiškega vrha in Marija Poznič, knjigovodkinja iz Gornjega grada; Jernej Deželak, električar iz Lahomnega in Štefanija Lapornik, predilka iz Harja; Andrej Cilenšek, rudar iz Liboj in Neža Zupanc, poljska delavka iz Smohorja; Mihael Dešman, logar iz Luč in Štefanija Cvirn, učiteljica iz Gornjega grada; Mihael Pirš, posestnik iz Vrenske gorce in Angela Tacer, poljedelka iz Buč; Franc Polajžer, poljedelec iz Z. Gabernika in Terezija Kos, poljedelka, stanujoča istotam; Jože Sternad, upokojenec iz Kasaz in Amalija Kropf, kmetica iz Čače vasi; Jožef Leskovar, kmet iz Zbelovega in Marija Štefančič, kmetica, stanujoča istotam; Emilijan Ostervuh, mizar iz Šoštanja in Dragica Gobnik, gospodinja iz Mozirja; Danilo Šebul, ključavničarski pomočnik iz Šoštanja in Štefanija Kumar, kmečka hči iz Slatine; Eberl Hugon, poljedelec iz Hrenove in Marija Jevšinek, poljedelka iz Zlateč.

Umrli so:

Anton Vodišek, poljedelec iz Tevč, obč. Laško, star 74 let; Albin Grešak iz Rečice, star 7 mesecev; Jera Pušnik iz Vrha nad Laškim, stara 81 let; Lucija Pepelko, kmetica iz Negonja, stara 85 let; Avguštin Šmerc, kmet iz Podgore, star 61 let; Mihael Senegačnik, kmetovalec iz Trnovelj, star 81 let.

IZ SLOV. KONJIC

Pred kratkim se je iz Bezine pri Slov. Konjicah preselil v Vojnik upokojeni živinozdravnik tov. Filip Kulterer. Imenovani je v Bezini preživel precej let na svojem posestvu in je daleč naokoli slovel kot dober živinozdravnik. Kljub temu, da je bil že v pokoju, se je prav rad odzval vsaki prošnji okoliških živinorejcev v primerih bolezni pri njihovi živini ter jim pri tem uspešno pomagal s svojim širokim strokovnim znanjem in izkušnjami. Ti ga bodo prav gotovo v svoji okolici močno pogrešali, saj jim svojih uslug in nasvetov nikdar ni odrekel. To velja še prav posebno za okolico Slov. Konjic in področje bivše občine Oplotnica. Vsi ti mu željo v novem kraju še mnogo let srečnega življenja v prepričanju, da jih bo gotovo še kdaj obiskal v Konjicah in Oplotnici.

OKTOBRSKI MRAZ JE NAPRAVIL V OKOLICI SLOV. KONJIC PRECEJ ŠKODE

Kmetje so imeli zunaj še dosti poznega sadja, tu in tam pa tudi še grozdja v vinogradih. Sadju se sedaj sicer ne pozna dosti, vendar gotovo ne bo imelo trpežnosti in ne pride več v poštev za prodajo, razen za hitro potrošnjo ali industrijsko predelavo. Tu in tam so ga posamezniki skušali prodati, vendar so na zbirnih mestih to kmalu opazili in odkup kot prvovrstno sadje odklonili.

MRAZ JE NAPRAVIL TUDI NEKAJ ŠKODE V OPEKARNI LOČE

kjer je zmrznilo večje število surove opeke. Posebna komisija te dni ocenjuje nastalo škodo. Razen tega pa so v tem podjetju letošnje leto zaradi slabega vremena izgubili 34 delovnih dni in niso mogli izdelati predvidenega števila surove opeke. Skupaj so letos izdelali nekaj nad 2 milijona komadov, kjer je zlasti močno prišla do izraza predelava nekaterih strojev, s čemer so dnevno proizvodnjo pri zidakih zvišali za nekaj tisoč komadov. Vendar pa v upravi podjetja pravijo, da bi lahko prodali še enkrat toliko, takšno je namreč povpraševanje.

SMRTNA NESREČA V GROBELNEM

Lo ljube, novembra t. l. je ob 17. uri hazlika stopiti v Grobelnem na vlak enain ...jsetletna tekstilna delavka iz Maribora Angelšek Stanislava. Pri skoku v vagon, ko se je vlak že premikal, ji je spodrsnilo in je padla pod kolesa vlaka. Kolo ji je zmečkalo desno nogo in spodnji del trebuha. Pri prevozu v bolnišnico je ponesrečenka umrla.

Navedeni nesrečni primer naj vse nedisciplinirane potnike znova in znova opozarja, naj ne vstopajo in izstopajo, če je vlak še ali že v premiku. Nesreča nikoli ne počiva!

V VOJNIKU BODO ZAPRLI PREHOD ČEZ NEDOGRAJEN MOST

Lanskoletna poplava je močno prizadela Vojnik in med ostalim odnesla tudi železni most čez Hudinjo. Železno konstrukcijo mostu je voda odplavila okoli 200 m niže.

Uprava za ceste se je odločila za gradnjo nove ceste tik ob pokopališču, ki bo vezala republiško cesto z okrajno v smeri proti Šmartnemu v Rožni dolini. Gradnja ceste pa je ostala le v začetni fazi, na most čez Hudinjo pa so položili železno konstrukcijo »naplavljenega mostu«. Čez ta most prevoz ni mogoč, še manj pa je varno čezenj hoditi. Toda za prehod ga uporabljajo vsi okoliški prebivalci, zlasti pa šolska mladina. To pa je zelo nevarno, saj ni na konstrukcijo položena niti ena deska, ljudje pa telovadijo po levem ali desnem železnem nosilcu, pod njimi pa v globini 6 metrov teče hudourna Hudinja. Pozimi bo nevarnost še toliko večja, zato je ljudski odbor v Vojniku, sklenil, da dohod do mostu zagradi in onemogoči prehod. Istočasno pa bo treba misliti, da začeto delo na cesti in mostu čimprej nadaljujemo in končamo.

V OPLOTNICI SO ZAČELI OBDELOVATI ZELENI GRANIT

Pri granitni industriji v Oplotnici so že pred nekaj meseci pričeli z obdelavo zelenega granita. Sedanja proizvodnja je bila večji del v izdelavi granitnih kock in robnikov za tlakovanje cest ter večjih kvader za gradnjo hidroelektrarn. Izdelki iz zelenega granita pa so večji del namenjeni v okrasne namene, predvsem za različne plošče in spomenike. Poleg več drugih naročil so v letošnjem letu izdelali večje število okrasnih plošč za poslopje ljudske skupščine v Ljubljani in več spomenikov, med katerimi jih je nekaj tudi v celjskem okraju. Za to bo podjetje potrebovalo nekaj novih strojev, nekatere pa so predelali in uredili kar doma v lastnih delavnicah. Tudi glede strokovnega kadra menijo, da ne bo večjih problemov, saj so za ta dela, ki zahtevajo zelo fine izdelave, v zadnjih mesecih usposobili več delavcev iz podjetja. Vsekakor pa predvidevajo, da se bo proizvodnja izplačala, pa tudi glede surovine niso v zadregi, saj je sloj granita na tem mestu, ki je nekoliko više od sedanjega granitoloma, dovolj velik.

L. V.

ANGLEŠKI KRALJEVSKI SOPROG LOŠČI KOS ŠOLSKEGA POHIŠTVA

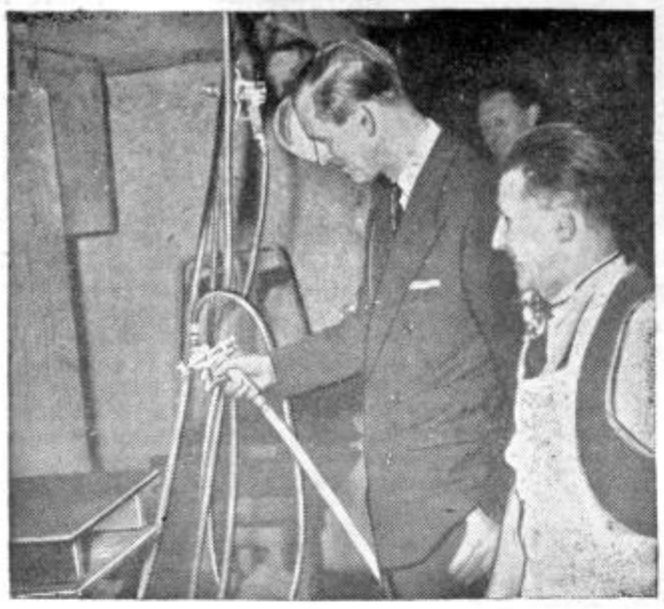

Nedavno je soprog angleške kraljice Elizabete, vojvoda Edinburg obiskal industrijski predel Barkinga. Med drugimi je obiskal tudi tovarno pohištva, kjer izdelujejo predvsem šolsko pohištvo, klopi, stole, garderobe itd. Vojvoda se je razgovarjal z delavci in še sam poskusil, kako teče delo v tovarni. Vzel je v roke brizgalni aparat in z lakom pološčil pohištveni kos, ki ga tovarna med drugim serijsko izdeluje. Ko je odhajal iz tovarne, so mu poklonili dve mali šolski klopici in dva stolčka. Ravno prav. Angleški kraljevski par ima dosedaj ravno dvoje naslednikov.

Resnica o naočnikih za sonce

V poletnih mesecih vidimo mnogo ljudi, ki nosijo naočnike za sonce. Ljudje so že zgodaj spoznali koristnost takih očal. Že pred osmimi leti pa so se začeli s tem ukvarjati tudi znanstveniki na nekaterih evropskih in ameriških univerzah, prav posebno pa so se zanimali tudi vojaški strokovnjaki, kajti nekateri šoferji in piloti so izjavljali, da se jim večkrat »blešči«, da ne vidijo znakov itd.

Začeli so s poskusi. Najprej so preizkusili večje število pomorščakov, ki so bili v svojem življenju mnogo izpostavljeni soncu. Dognali so, da vsi ti ljudje ponoči izredno slabo vidijo. Ko so vse ponovili z ljudmi, ki so večino časa preživeli v zaprtih prostorih brez sonca, so opazili ravno obratno: da ponoči dobro vidijo. Potem so preizkusili vse mlade mornarje v nekem morskem oporišču in na veliko začudenje dognali, da na splošno slabo vidijo. To je bilo vodstvu nerazumljivo, kajti te ljudi so izbrali samo zato, ker so izredno dobro videli. — Začudenje je bilo na višku, ko se je nekdo »spomnil«, da so mornarji 48 ur prej dalj časa delali na snegu pri precej močni sončni svetlobi. In res, ko so jih čez nekaj tednov spet preizkusili, je bil njihov vid neoporečen. Tako so spoznali, da so naočniki za sonce izredno pomembni in ljudje so jih začeli množično nositi.

Pri tem pa nastane vprašanje: kakšne naočnike naj kdo nosi? Poznamo različna stekla, taka, ki absorbirajo 50 ali pa tudi 90% sončne svetlobe. Po podatkih, ki so jih do danes dognali, svetujejo znanstveniki, da so najprimernejša stekla tista, ki absorbirajo okrog 80% svetlobe, in sicer ne glede na barvo. Barva ni posebno važna. Tu se more uveljaviti osebni okus posameznika, važno je samo to, da so stekla dovolj temna in sicer tako, da vam oseba, ki stoji pred vami, ne vidi oči. Če človek nosi taka očala, ni nevarnosti, da bi sončni žarki slabo vplivali na njegov vid, razen če ne gleda naravnost v sonce, kar je tudi z naočniki zelo nevarno.

ALI VESTE

1. za vse vrste sladkorja?

2. katero ljudstvo je dobilo ime po dolgih bradah?

3. zakaj je bila pri srednjeveških lovcih sokolova samica bolj cenjena?

1. Poznamo grozdni sladkor, ki ga vsebuje grozdje, med, kislo zelje itd.; sadni sladkor, ki je v sadju; pesni, ki ga uporabljamo vsak dan v gospodinjstvu in mlečni v mleku. Najlaže prebavljiva sta grozdni in sadni sladkor; bolj zdrav od belega, popolnoma prečiščenega pa je rjavi sladkor, ker vsebuje še nekaj rudninskih sestavin, ki so belemu odvzete.

2. Germansko pleme Langobardi — po katerih se severna Italija imenuje Lombardija — je dobilo ime po svojih dolgih umetnih bradah (lungo = dolg, barba = brada), ki so si jih obešali pred vsako bitko verujoč, da bodo zato zmagali.

3. Bolj cenjena kot samec je bila samica zaradi tega, ker je večja, urnejša in krvoločnejša . . .

Celjske bodice

KLIC IZ JEČE

Prijatelj mladine, ki tukaj greš mimo,
čuj, malo skoz okno ozri se na nas!
Otroci mi namreč tu v sobi sedimo,
pod ključem smo ves ta prežalostni čas.

Kruh služit odšla sta nam mama in atek,
a nas sta zaprla v to ječo tesnó.
Tam zunaj pa zdaj še, ko dan je že kratek,
zelena je trata in ptički pojo.

Prijatelj mladine, ki tukaj greš mimo,
povej nam, kdaj ječe te naše bo kraj!
Naj lepih se uric še mi veselimo,
srcé pa v svobodi navriska se naj!

Kdaj vrtec otroški naš dom bo prijetni?
Kje Celje bo našlo še hiško za nas?
Pomagajte nam, o Celjani podjetni,
da spet razjasni se nam grenki obraz!

PRIJATELJEVA ZGODBA

Prijatelj star me je obiskal
in bil sem ga vesel zelo,
prisrčno mi je roko stiskal
in mi povedal to in to.

Kako garal je vse življenje,
ki v njem je bil Slovenec zvest,
čeprav zato je žel trpljenje —
to dolga, grenka je povest.

Nazadnje pa tako je rekel:
— Bodice pišeš, to že vem,
zato sem k tebi se zatekel
in to željo ti povem:

Predvsem na krizo stanovanjsko
napiši še in še bodic,
ker ta tišči nas res neznansko
vsem prizadevanjem navzlic!

Za penzijo že davno zrel sem
in »mesto belo« je moj kraj,
kjer mlade dneve preživel sem,
kjer stare dneve sklenem naj!

A glej, zaprta so mi vrata,
še skromne sobe ne dobim,
imam pa na Polulah brata
in tople strehe si želim.

Napiši, prosim te, bodico
na naše javnosti srcé,
da hlapec Jêrnej si pravico
dobi, ki mu brezdomcu gre!

KURJI LOVEC

Lovec, ki ni ničesar ustrelil, vidi pred neko kmečko hišo kokoši. Kmet kadi pipo in gleda kokoši.

»No, oče,« pravi lovec: »Dam vam 100 din, pa bom ustrelil med kokoši; kar pade, je moje.«

»Nimam nič proti temu,« reče kmet in spravi denar.

Lovec ustreli in pet kokoši pade.

»Sedaj pa le glejte, da izginete, pravi kmet, kajti kure so sosedove.«

OSTANKI OTOMANSKIH NAVAD
„Rožljajoči molek"

(Piše naš posebni dopisnik Željko Takač iz Aten)

Prepričal sem se, da je zelo slaba navada, če ne celo nekoliko nepoštena, da vsak turist, ki pride v tuje kraje sklepa takoj o razvitosti dežele po tem, kar na prvi pogled vidi. Da bi spoznali življenje naroda in njegove običaje, je treba globlje pogledati v družbene pojave.

Prve dni, ko sem prišel, mi je padlo v oči nekaj posebnega. Bil sem prepričan, da so Grki, predvsem možje, zelo pobožni. Kjer koli sem srečaval može, predvsem starejše, povsod sem jih videl, kako med prsti ene roke prebirajo »molek«, ki ima dvajset jagod. Te jagode so večkrat iz slonove kosti, če so premožnejši njih lastniki, dostikrat iz jantarja ali pa cenejše plastične mase. Kjer koli jih vidite, bodisi v kavarni pri čaši vina, bodisi v parku na klopi, tudi na cesti med hojo, vedno jih vidim kako neprestano prebirajo jagode z neverjetno spretnostjo. Jagode nekam zabavno rožljajo . . .

Zmotil sem se, misleč, da je to znak pobožnosti. Še bolj sem se motil, ko sem mislil, da pri tem prebiranju jagod svojega »molka« tudi molijo. Ne. To je neke vrste igrača, za »ubijanje« dolgega časa. Ko sem zvedel za to resnico, sem lahko opazil, da ti ljudje, medtem ko rožljajo s svojo igračko govorijo s sosedi in znanci. Če ima ta igračka verski izvor, je prav tak, kot so tibetanski molitveni mlinčki ali nepalske zastavice, ki jih veter v znaku molitve trese za svoje lastnike. To je samo ostanek tistih časov, ko so v Grčiji vladali turški sultani, age in begi. Čudno je le, da se ta navada ni ohranila tudi v drugih deželah, ki so bile pod turškim jarmom.

Zanimivo je pri tem tudi to, da v glavnem moški uporabljajo to igračko. Ženske ne posedajo v kavarnah, parkih itd. Pri njih je enakopravnost in položaj žene seveda še daleč za položajem žena pri nas v domovini. Žena spada v hišo — pravijo Grki in to po večini tudi zahtevajo.

Videl pa sem tudi može, ki niso prebirali jagod in tudi molkov niso imeli. To so bili brezposleni, ki so na vogalih, na klopeh in pred javnimi zgradbami čakali, da jim nekdo ponudi priložnostni zaslužek. Vidim jih vsak dan kako sedijo na svojih običajnih prostorih in čakajo. Nekatere že poznam. Toda niti eden od teh ne prebira črnorumenih jagod.

Najbrž imajo dosti drugih skrbi!?

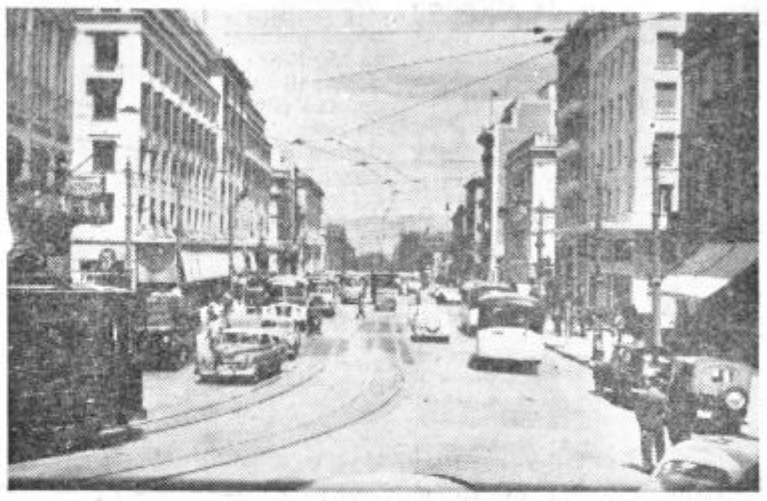

Ena glavnih ulic v Atenah

ANGEL SE JE VRNIL ŽALOSTEN
(Reportaža preteklih stoletij)

Atenci radi pripovedujejo neko pravljico, ki ni vzeta iz starogrške mitologije. To pravljico je tudi rodila resnica, a zveni kot anekdota:

Bog je nekoč poslal svojega angela na zemljo, da vidi kako ljudje živijo, kaj delajo in če so zadovoljni. Prišel je v Francijo, toda ni bil zadovoljen. Ljudje tam pijejo in plešejo, toda nič ne delajo. V Italiji je bil še bolj nesrečen. Videl je, da ljudje pijejo, zvečer pa je pod okni črnookih lepotic videl sumljive sence in zvoke strun na kitarah. Končno pride nebeški diplomat v Grčijo. Bilo je že pozno, ko je hodil skozi vas. Tema, okna pa so bila še razsvetljena, izza njih pa je čul rahlo ropotanje. Angel je bil vesel. Tu ljudje delajo, si je dejal, delajo celo ponoči. Šel je dalje skozi vasi in mesta. Povsod ista slika, luči in rahlo ropotanje. To je vendar marljiv narod, si je mislil božji odposlanec. Toda zanimalo ga je, kaj ljudje delajo. Pogledal je skozi okno in osupnil. Ljudje so sedeli okoli mize in polagali nanjo ploščice igre, ki jo imenujejo t a v l i. Angel se je vrnil žalosten v nebo . . .

Ta zgodbica je zgodba samo zaradi tega, ker v njej nastopa angel. Drugo je vse čista resnica. Tavli, je priljubljena igra, pri kateri Grki zdržijo dolge ure. Ni hiše, kjer bi te igre ne znali in kjer bi ne imeli škatlje s ploščicami. V kavarnah, gostilnah in restavracijah, povsod je polno teh škatelj, povsod vidite zamaknjene igralce in krog gledalcev okoli njih. Pri nas so kvartopirci tudi zelo znani, toda ne toliko pogosti. Tu pa je to tako razširjeno, da predstavlja problem zapravljanja časa v državnem merilu.

Tavli je igra, ki je prišla v Grčijo iz Male Azije. Če danes Turk pride v Grčijo, je pripričan, da je igra nastala v Grčiji, ker je tu veliko bolj priljubljena kot v Turčiji sami.

Celjski grofje

Priredil: Jurček Krašovec
Ilustriral: Tonček Skok

— 159 —

Medtem je kralj Ladislav Avstrijski v spremstvu svojega prvega svetovalca Ulrika Celjskega jezdil v zaščiti velike vojske proti Beogradu. Oba sta se veselila zmage, novih bogastev in moči. Njune misli so bile pri bližnjih dogodkih.

Na tej brezskrbni, veseli poti, je njuna

vojska zagledala jezdeca, ki je v diru hitel nasproti. Sla so privedli pred oba velikaša.

— Sem poslanec prečastitega nadškofa Kaloškega, ki vaju opozarja, naj nikar ne hodita v Beograd, zlasti vi presvitli knez Celjski. Hunjadiji pripravljajo zaroto! —

Ulrika vest ni presenetila, vendar ni hotel spremeniti načrta. Poslal je po svojega svetovalca Friderika Lambergerja.

— 160 —

Lamberger je dobil nalogo, da pojezdi naprej v Beograd in pogleda, kaj je narobe. Kot puščica je vitez Lamberger pohitel na oglede.

Lamberger je bil skrben in oprezen. Ko je prišel v Beograd ni vedel, čemu naj se bolj čudi; besedam sla ali vljudnosti in prijaznosti

Hunjadijev. Dlje je ostal v trdnjavi, manj je sumil, da pripravljajo Ogri zaroto.

Medtem se je kraljeva vojska bližala mestu ob Savi in Donavi. Lamberger ji je šel nasproti in pomiril svojega gospoda, da ni ničesar nevarnega opazil. Skupaj so potem prišli pred mestno obzidje Beograda, ki je v nenehnih vojnah izgubil svoj blišč.

Ulrik je šel usodi nasproti.

— 161 —

Pred mestnimi vrati je kralja in Ulrika pričakal sam Ladislav Hunjadi. Šli so v mesto proti trdnjavi. Kraljeva vojska se je hitro razlila po mestu. Kralj in Ulrik sta z majhnim spremstvom šla pred trdnjavo, ki po navedbah Hunjadija ne bi mogla sprejeti vse vojske.

Ob zvoku trobent in ropotanju bobnov so

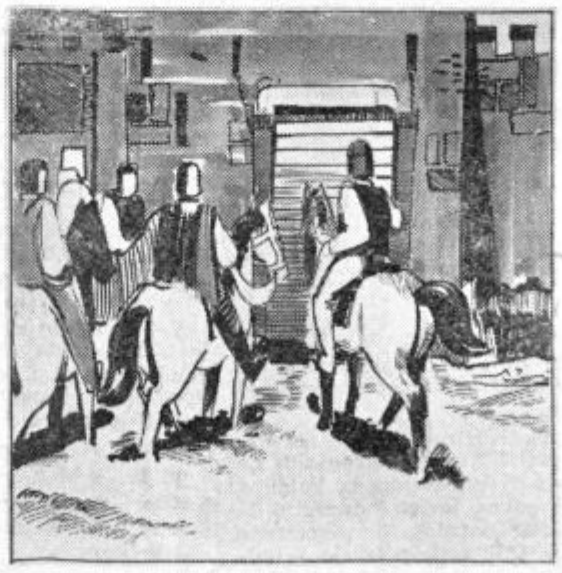

spustili dvižni most trdnjavskega vhoda. Kralj in Ulrik sta stopila čez most, ki se je v hipu, ko so bili vsi v trdnjavi, spet dvignil.

Ulrik je negotovo obstal, toda Hunjadovi vitezi so z laskanjem pritisnili za njim in gostujoče viteze peljali v viteško dvorano.

Kljub vsej prijaznosti Ulrik ni mogel potešiti svojih zlih slutenj.

— 162 —

Ogrski plemiči so kralju in Celjanu pripravili svečano večerjo. Ogri so se trudili, da bi ustvarili čim bolj veselo ozračje.

Ladislav Hunjadi je prisedel k Ulriku, ki je zaskrbljenega obraza opazoval družbo. Z izbranimi besedami je poveličeval zasluge Celjanov.

— Izbira državnega zbora je bila pravilna. Priznam, da sem računal na očetovo čast, toda danes sem prepričan, da bi je ne mogel tako uspešno držati kot vi, presvitli knez. —

Ulrik je v njegovih besedah slišal ironičen prizvok. Upiralo se mu je laskanje in vse večja stiska se ga je lotevala.

Tudi kralj Ladislav je sprva čutil, da je obnašanje Ogrov preveč vsiljivo. Ni bil izkušen, zato se je pomiril.

SPORT

Zbor predsednikov, tajnikov in načelnikov ZVD Partizan celjskega okraja

V nedeljo, dne 6. 11. je bil v Celju posvet predsednikov, tajnikov, načelnikov in načelnic TVD PARTIZAN iz društev celjskega okraja pod predsedstvom predsednika tov. Soka. Na sestanku so podrobno obravnavali kranjskogorske sklepe s posebnim ozirom na prilike in delo društev v celjskem okraju. Iz poročila sekretarja tov. Staneta Kanduča je razvidno, da je bilo delo društev uspešno, da pa so manjkale komisije, ki bi bile zadolžene za posamezne delavnosti v društvih.

Mnogo so razpravljali o pomanjkanju vaditeljev. Obenem so ugotovili, da so udeleženci letošnjih okrajnih vaditeljskih tečajev v društvih koristni, zato naj bi se taki okrajni in še društveni tečaji tudi v bodoče prirejali. Razpravljali so tudi o ideološki vzgoji članstva, o vsestranski vadbi in o skupnem delu z ostalimi telesnovzgojnimi organizacijami. Tov. Lužnik je na zboru zlasti poudaril potrebo po množičnem smučanju, predvsem delo s pionirji in z mladino. Na zboru so izvolili komisije za vzgojo kadrov, za propagando, za delo na vasi, za gospodarstvo in statistiko.

Zbor je sklenil prirediti v prihodnjem letu samostojni okrajni nastop v Velenju, ki naj bi bil v obliki taborjenja. Na zboru je kot poslanec Zveze Partizana Slovenije podelil tov. Verdel priznanja odnosno odlikovanja zaslužnim delavcem v partizanskih društvih.

Atletika

DOBRI REZULTATI IN VELIKA UDELEŽBA NA JESENSKEM KROSU

AD Kladivar je organiziral v soboto jesenski kros v počastitev predvojnega odličnega celjskega atleta in telovadca, sekretarja okrožnega komiteja SKOJ, Toneta Kosa, ki je bil kot 17 letni mladinec ustreljen leta 1941 kot talec v Mariboru od fašističnega okupatorja. Tekmovanja se je udeležilo skoraj 300 mladih atletov in atletinj iz celjskega okraja. Tekmovalne proge so bile speljane okoli atletskega stadiona, start in cilj pa je bil na samem stadionu. Tekmovanje je bilo ekipno in posamezno. Na startu so bili zbrani tekmovalci iz 8 zavodov, med njimi kar v razveseljivem številu tudi vajenska mladina. Borbenost na tekmovalnih progah je bila velika in prav to dejstvo je vplivalo na dosego kvalitetnih rezultatov.

Prireditelj je po zaključnem tekmovanju izročil po svojem najboljšem atletu tov. Stanku Lorgerju zmagovalnim ekipam prehodne pokale, najboljšim posameznikom pa praktična darila, ki so jih podarila celjska podjetja. Jesenski kros celjske mladine je uspel v vsakem pogledu. Naloga prireditelja pa je, da najboljše tekmovalce pošlje na praznik republike 29. novembra v Ljubljano na veliko tekmovanje »Tek republike«, ki bo po ljubljanskih ulicah.

OB ZAKLJUČKU SEZONE SE 3600 ATLETSKIH REZULTATOV

Ob zaključku letošnje atletske sezone so na atletskem stadionu nastopili vsi dijaki in dijakinje naših srednjih šol, ki so tekmovali v zavodnem prvenstvu v osnovnih atletskih disciplinah. Vreme ni bilo kaj ugodno za kvalitetnejše rezultate, pa vendarle so posamezniki dokazali visoko raven atletike na naših šolah.

Pri nižješolcih je presenetil mladi Kač s I. gimnazije, ki je na 60 m tekel 7,7 (Zadravec 7,9), 4 kg kroglo je vrgel 16,10 m in v daljino skočil 5,20 m.

Vse kaže, da bo ob zaključku šolskega leta zanimivo atletsko tekmovanje za prvenstvo celjskih srednjih in strokovnih šol, kjer se bo mladina spoprijela za prehodne pokale Sveta za prosveto in kulturo OLO Celje.

Nogomet

TEŽKO PRIBORJENI TOČKI

Kladivar je na domačih tleh v nedeljo komaj rešil ves izkupiček. V gosteh je imel borbene, skorajda nekoliko preostre nogometaše iz Čakovca. V prvem polčasu so gostje imeli več od igre in so prevladovali na igrišču. To svojo prednost so znali izraziti tudi v rezultatu, saj se je prvi del igre končal v korist gostov 1:0. Edini gol je dosegel Kovačević po krivdi domače obrambe, ki je bila v prvem delu igre zelo nezanesljiva. V drugem polčasu se je Kladivar nekoliko popravil, pa kljub temu ni zadovoljil s svojo igro maloštevilnih gledalcev. V 54 min. je Pikl po dolgem prizadevanju vseh nerazpoloženih napadalcev le našel pot do mreže. Izenačenje je dalo domačim nekoliko več volje do igre in že 6 minut nato je padel zmagoviti gol. Sodnik Herman iz Maribora je pokazal na belo točko v kazenskem prostoru gostov, ker je obrambni igralec igral z roko. Strel je izvedel najprej Pikl in končal se je v rokah vratarja. Vsa sreča, da je pri tem vratar napravil prekršek, ker ni čakal na strel v vratih. Ponovitev je izvedel Rojnik, ki je bil preciznejši in je z ostrim strelom po tleh zadel mrežo. Do konca igre je Kladivar izvedel še nekaj nevarnih napadov, od katerih sta se z efektnimi streli zaključila dva, vratar gostov pa je bil na mestu in je precizna strela Pavliča in Vodeba lepo ubranil. Protinapadi gostov so bili po sreči za domačine neučinkoviti, saj je žoga vselej poletela preko prečke ali pa je postala plen vratarja. Kljub raztrgani in slabi igri, ki jo je predvedel Kladivar, so tokrat ostale obe točki v Celju. Končni rezultat — 2:1 (0:1) za Kladivarja. S to zmago je Kladivar še kar naprej ostal na istem mestu v tabeli — to je na 5. mestu.

V vzhodni slovenski ligi so Storjani na domačih tleh dosegli le neodločen rezultat proti Kovinarju iz Maribora. Rezultat 0:0. Storjani so pokazali zelo slabo igro, le zadnjih 10 minut so si prizadevali na vse pretege, da bi dosegli vsaj en gol. Močno so oblegali vrata gostov, žoga pa ni šla v mrežo. Vse kaže, da Storjani nimajo potrebnega finiša in so zopet zdrknili za mesto niže v tabeli.

Nogometaši ŽSD Celja so gostovali v Kidričevem in so se vrnili domov krepko poraženi od Aluminija. Domačini so jih premagali kar s 4:1! Tudi Celjani se pomikajo v tej lestvici navzdol.

Razveseljujejo nas s svojimi uspehi v tej ligi le še Velenjčani. V nedeljo so gostovali v Račah in odpravili na tujih tleh domačine kar s 5:0! Sicer pa si poglejmo to lestvico, v kateri so na prvih mestih moštva iz Celjske nogometne podzveze.

1. Proletarec	8	6	2	—	28:12	14
2. Rudar (Velenje)	7	6	—	1	28:13	12
3. Brežice	8	5	1	2	28:16	11
4. Kovinar (Store)	8	5	1	2	22:15	11
5. Aluminij	8	4	1	3	24:13	9
6. Kovinar (Maribor)	8	3	2	3	14:17	8
7. Drava	8	1	2	5	13:17	4
8. ŽSD Celje	7	1	2	4	17:29	4
9. Rače	8	2	—	6	9:19	4
10. Ljutomer	8	—	1	7	10:42	1

V nedeljo bodo nogometaši odigrali zadnje kolo v tej ligi. Kladivarja pa čakajo v podrejši ligi še 3 kola, od tega 2 tekmi na tujih igriščih s Slobodo v Varaždinu in Mladostjo iz Zaboka, doma pa bo imel v gosteh Zagorca iz Krapine. Nogometni ples bo še torej vse tja do (upajmo!) prvega snega...

Rokomet

VISOKE ZMAGE CELJSKIH ROKOMETAŠEV

Rokometaši ŽSD Celja so v zadnjih nastopih imeli opravka s slabšimi nasprotniki in so zmagovali s visokimi rezultati. Priborjene točke in efektne zmage so Celjanom potrebne, saj so v prvih srečanjih zapravili vse izglede za mesta pri vrhu slovenske lige. V nedeljo so gostovali v Ravnah, kjer so premagali tamkajšnjega Fužinarja z 19:7. Z nedeljsko zmago so se Celjani pomaknili na 4. mesto v tablici najboljših slovenskih rokometnih ekip.

JAVNA ZAHVALA

Vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je TOMBOLA v korist gradnje Ljudskega kopališča tako lepo uspela, izrekamo iskreno zahvalo.

Odbor za gradnjo Ljudskega kopališča
Olepševalno in turistično društvo Celje

Še nekaj drobnih iz naših krajev

ORGANIZACIJA ZVEZE BORCEV v Rogaški Slatini je dosegla lepe uspehe

Preteklo nedeljo so imeli člani Zveze borcev Rogaške Slatine občni zbor. Pregledali so delo organizacije v preteklem letu. Iz poročil in razprave je bilo videti, da je odbor pridno delal in v precejšnji meri izpolnil sklepe zadnjega občnega zbora. Dobro je skrbel za otroke padlih borcev, katerim so pomagali pri šolanju in jim dajali gmotno pomoč ter jim nudili brezplačne počitnice. Obdarili so tudi več partizanskih družin v znesku 84.000 din. Razen tega pa so člani pridno pomagali pri organizaciji komune in pri izvenarmadni vzgoji mladine. Le člani Cerovca, ki velja kot partizanski, niso izpolnili svoje naloge pri organizaciji nove občine. Še do danes niso sklicali zbora volivcev, na katerem bi izvolili odbornike krajevnega odbora, pri čemer bi morali člani ZB odločati, kdo bo odbornik tega kraja. Tudi za razširitev članstva je odbor skrbel tako, da šteje organizacija danes po nepopolnih podatkih 330 članov. Ugotovljeno je bilo, da po podjetjih, delavskih svetih in sindikalnih organizacijah ne dajejo članom takih mest, za katera so sposobni in katera jim pripadajo po zaslugah, ki jih imajo za našo stvar. Zato bo moral novi odbor poskrbeti, da se bodo take napake odpravile.

Občni zbor je pozdravil tudi sekretar občinskega odbora ZKS, ki je dejal, da je bilo delo dosedanjega odbora pohvalno. Želeti pa je, da bi tudi v bodoče organizacija pomagala pri delu nove občine in pri uveljavljanju novih gospodarskih ukrepov.

Na koncu je bil izvoljen tudi nov odbor, ki bo delo organizacije nadaljeval in izpopolnil.

I. J.

PLAČEVANJE DAVKOV V VOJNIŠKI OBČINI NE POTEKA ZADOVOLJIVO

Kljub temu, da so bili davčni zavezanci vedno pravočasno obveščeni o davčnih predpisih, se še vedno zgodi, da nekateri svojih obveznosti ne izpolnjujejo v določenem roku. Davkoplačevalci dolgujejo še precejšne vsote, in sicer: iz območja bivše občine Frankolovo dolgujejo še 118.900 din, v bivši občini Dobrna 234.000 din, Strmca 351.000 din, na področju bivše občine Vojnik pa kar 1,706.000 dinarjev.

Zaradi teh neredežev se je tudi Občinski ljudski odbor Vojnik znašel v težavah, ker nima sredstev za izvajanje svojega proračuna. Uprava za dohodke je pristopila k zakonitim ukrepom. Začela je izterjavati davčne zaostanke, kar pa davkoplačevalce z visokimi rubežnimi stroški po nepotrebnem obremeni.

I. P.

IZ ŠMARTNEGA OB PAKI ZBOR VOLIVCEV

Preteklo nedeljo bi se morala vršiti zbora volivcev v Šmartnem ob Paki in Gorenju. Žal so zaradi premalega števila volivcev morali zbor odpovedati. Nekaj krivde leži sigurno na tem, da so ljudje ta sončni dan izrabili za pospravilo jabolk, katerih je še precej zunaj. Mogoče pa so sestanki bili sklicani »na hitro roko« in zato ni bilo med ljudmi pravega odziva. V bodoče bo treba na to polagati več pozornosti.

KMETIJSKO-GOSPODARSKA ŠOLA

Kakor lansko leto, tako mislimo, tudi letos v kratkem pričeti s poukom. Ker bomo letos poučevali tudi kuhanje, zato računamo na dober obisk, posebno iz predelov Paške vasi, Gorenja in Skornega, od koder lansko leto ni bilo nobenega učenca in to kljub temu, da je na tem območju precej take mladine, ki bi prišla v poštev za to šolo.

Upravni odbor KZ je šoli obljubil vso potrebno pomoč, tako moralno kakor tudi gmotno. Upamo, da se bo do 12. novembra priglasilo dovoljno število obiskovalcev.

MARTIN TROBINA — DEVETDESETLETNIK

V lepi Saleški dolini v Šoštanju praznuje te dni svoj 90-letni jubilej tovariš Martin Trobina, preglednik finančne kontrole v pokoju. Kljub devetim križem je še vedno mladostno čil, vedno nasmejanega obraza in še vedno pripravljen prijeti za kako delo. Že v službeni dobi nam je bil vsem dober in iskren prijatelj, vzljubil ga je vsak, kdor ga je spoznal. Posvetil se je finančni službi in je to svoje delo ves čas opravljal nad vse vestno in potrpežljivo, zato pa si je v času svojega službovanja nabral precej zaslužnih pohval in priznanj. Večinoma je služboval na Primorskem (Trst, Gorica, Bovec). Kot navdušen in pošten Slovenec je moral pretrpeti marsikatere krivice, zlasti v času narodnih bojev. Pa se tega nikoli ni plašil. Če je šel v službo, v prosvetno dvorano ali na pevsko vajo, je povsod pogumno izpričal svojo narodno zavest. Z vsem srcem je delal v slovenskem pevskem društvu, kjer je slovel kot najboljši pevec. T. n.

K visokemu, redkemu jubileju mu čestitamo vsi, ki poznamo dobrega, poštenega in zaslužnega tovariša Martina Trobino in mu želimo, da bi ostal v krogu svojih domačih ter v naši sredini še 10 let, da bi se ga ob stoletnici znova hvaležno spomnili.

CENE NA CELJSKEM TRGU V TEM TEDNU

(Cene v oklepaju veljajo za privatni sektor)

Krompir 10—16 (16), čebula 40 (50 do 60), česen 80 (120—150), koleraba — (30), pesa — (30), buče — (10—25), solata 34—46 (40—80), cvetača 50—60 (80), špinača 50 (60—100), ohrovt 14—20 (20 do 30), peteršilj 40—50 (60—80), zelena — (60), por — (40), zelje gl. 12—14 (10 do 20), zelje — (40—50), repa sv. — (15—20), repa rib. — (35—40), vino — (130), žganje — (300), fižol zrno — (70), paradižnik 30 (—), paprika 30—54 (60), mleko — (32), skuta — (120), smetana — (200), jabolka 15—24 (20—25), hruške 32 (38—50), kostanj 22 (30), gobe — (50), grozdje 100 (50), slive suhe 130 (—), fige suhe 175 (—), sadje suho — (80), limone 230 (—), rozine 350 (—), orehi celi 140 (150), piščanci — (260), oves — (50), koruza — (50), prosena kaša — (100), redkev 20 (30—40), kutne 20 (30 do 35), jajca 23 (22—25), korenček — (25—60), kis — (30).

UMETNI MESEC BODO POSLALI V ATMOSFERO ŠE TO JESEN

Profesor dr. Zwicky je izjavil, da je prvi zemeljski umetni satelit že v gradnji in bo še to jesen spuščen v najvišje sloje naše atmosfere. Ta umetni mesec bo služil za razna astrofizična raziskovanja. Ta satelit bo brez živih bitij, imel pa bo potrebne naprave za delo in zvezo z učenjaki na zemlji. Na osnovi tega prvega »meseca« bodo izdelali večjega, na katerem bi lahko bili že ljudje.

TUDI V SV. JEDERTI SO SE POŽRTVOVALNO ODZVALI

Preteklo nedeljo je že zgodaj zjutraj prišla ekipa transfuzijske postaje bolnice v Celju v Sv. Jedert nad Laškim. Tamkajšnji odborniki Rdečega križa so vložili zares veliko truda v to, da bi krvodajalska akcija čim boljše izpadla. In res, njihov trud ni bil zaman, kajti prebivalci Sv. Jederti in Breznega ter ostalih naselij so prišli na odvzem krvi v še večjem številu, kot so se prvotno prijavili. Od prijavljenih 60 dajalcev jih je bilo zdravstveno sposobnih za odvzem 48, ki so vsi dali kri.

Po končanem delu se je ekipa vrnila v Celje v zavesti, da bodo bolniki v prihodnjih desetih dneh zadostno preskrbljeni s krvjo in z zagotovilom odbornikov Rdečega križa, da bodo prihodnje leto zopet pripravili tako uspelo akcijo.

S. S.

IZ PODSREDE

Vesel sem bil, ko sem zvedel, da nas je tov. Kunej na zboru borcev v Kozjem tako dobro zastopal. Ne rečem, da pri nas ni nikogar, ki bi napovedi novih smernic v našem gospodarstvu zlonamerno ne izkoriščal, toda na prstih ene roke bi jih lahko naštel, ki bi čenčam nasedli. So pa razne zanimivosti, ki dajejo podlago za brbranje. V Koprivnici, ki je razdeljena na dve občini, razglašata ob nedeljah obe, recimo Kozje zahteva prijavo vinskih zalog do 10., Senovo do 16. Vsaka ravna po svojih krajevnih prilikah, zato se razglasi dostikrat ne morejo ujemati. Takšne malenkosti bi prišle prav dlakocepcem, vendar pri nas nimajo tal.

Borec

KMETIJSKO-GOSPODARSKA ŠOLA V CELJU BO PRIČELA S POUKOM DNE 15. NOVEMBRA

Na zadnjem sestanku kmečke mladine v območju občine smo se dogovorili, da prične pouk na tej šoli v *torek, dne 15. novembra* ob 16. uri za II. in I. letnik. Pouk bo v učilnici internata Vrtnarske šole v bivši Štigerjevi vili na Ljubljanski cesti za oba letnika skupaj. Ta dan bo še naknadno vpisovanje, nato se bosta oba letnika ločila.

TEČAJ ESPERANTA

DUDEKSEPA LECIONO

Bonan matenon, gekamaradoj!

Nia ŝipo estas jam en la haveno. Ni iros en la hotelon iom ripozi. Hodiaŭ ni parolos pri Ludoviko Lazaro Zamenhof. Ĉu vi scias, kiu estis Zamenhof? Zamenhof Estis aŭtoro de Esperanto. Zamenhof naskiĝis la 15-an de decembro 1859. Kaj kie li naskiĝis? Li naskiĝis en pola urbo Bialystok.

Nasko — rojstvo, naski — roditi, naskiĝi — roditi se.

Liaj patro kaj avo estis instruistoj de lingvoj.

La loĝantaro de Bialystok konsistis el kvin diversaj nacioj. Ilis estis rusoj, poloj, germanoj, judoj kaj litovoj, kiuj staris ofte eĉ malamike unu kontraŭ la alia. (Bili so Rusi, Poljaki, Nemci, Židje in Litvanci, ki so bili često celo sovražni eden proti drugemu).

En 1873 la familio de Zamenhof transloĝiĝis en Varsovion.

Loĝi — stanovati, transloĝiĝi — preseliti se,

universitato — univerza,

kuracisto — zdravnik,

okulisto — okulist, zdravnik za oči,

universala — splošen, -a, -o,

fariĝi — postati.

Ĉu Zamenhof studis en Varsovio?

Jes, li tie finis ankaŭ universitaton. Li fariĝis kuracisto universala kaj poste okulisto.

Kiam komencis Zamenhof krei ustvarjati la lingvon? Zamenhof pensadis de sia frua juneco pri tutmonda komuna lingvo, kiu povus forigi (odpraviti) la malamon inter popoloj. Jam komence de la vintro 1878 estis preta la primitiva formo de la lingvo internacia.

Ĉu Zamenhof estis edziĝinta? En 1887 Zamenhof konatiĝis kun Klara Zilbernik, kun kiu li poste edziĝis.

Edziĝi — oženiti se (za moškega),

edziniĝi — omožiti se (za ženske),

eldoni — izdati (knjigo),

aperi — pojaviti se

presi — tiskati.

Lia **bopatro** ebligis finance la eldonon de la unua libro, kiu aperis la 14-an de julio 1887.

V besedi **bopatro** imamo predpono BO-, ki pomeni sorodstvo po ženitvi ali možitvi. Tako pomeni:

Bopatro — tast, bopatrino — tašča,

bofrato, bofratino — svak, svakinja,

La unua libro de Esperanto estis 40 paĝa lernolibro por rusoj. La sama libro en la sama jaro presiĝis ankaŭ en pola, germana kaj franca lingvoj. (Ista knjiga je bila tiskana v istem letu tudi v poljskem, nemškem in francoskem jeziku).

Kiam komenciĝis esperantaj kongresoj? La unua kongreso de Esperanto estis en 1905 en Bulonjo sur mer en Francio. Ĉu partoprenis ĝin ankaŭ Zamenhof? Jes, de 1905 ĝis 1913 Zamenhof vojaĝis ĉiujare al la universalaj kongresoj de Esperanto. Ĉu poste ne plu estis la kongresoj? Somere en 1914 estis survoje (medpotoma) al la kongreso en Parizo, kiam eksplodis mondmilito. Li devis revojaĝi al Varsovio tra Svedujo kaj Finlando.

Mondmilito — svetovna vojna, mondo — svet, milito — vojna.

Kaj la milito rapidigis la morton de tiu ĉi nobla homo kun milda, malsanema koro. (In vojna je pospešila smrt tega plemenitega človeka z blagim, bolehnim srcem).

Nobla — plemenit

milda — blag, mil, krotek.

Kiam Zamenhof mortis? Zamenhof mortis la 14-an de aprilo 1917, do antaŭ 38 jaroj.

Esperantistoj sur la tuta mondo memoras kun estimo tiun tagon. (Esperantisti vsega sveta se s spoštovanjem pomnjajo tega dne.

Por hodiaŭ sufiĉu! za danes naj zadostuje!

Ĝis la revido, karaj geamikoj!

ESPERANTISTI, VSI KI SE KAKORKOLI UČITE MEDNARODNEGA JEZIKA, NAROČITE SE NA NAŠ ESPERANTSKI ČASOPIS »KONTAKTO«, KI IZHAJA V CELJU, ŠLANDROV TRG 5/I. ZAHTEVAJTE TUDI V VSEH KNJIGARNAH »ESPERANTSKO-SLOVENSKI SLOVAR, KI JE PRED KRATKIM IZŠEL.

OBJAVE IN OGLASI

Kolektivi, društva, šole, vrtci, otroški domovi!
Obiščite razstavo Društva rejcev malih živali na dvorišču OF doma, ki je odprta do 14 t. m.

RIBIŠKO DRUŠTVO CELJE poziva vse člane, da se prijavijo pri svojih revirnih družinah in plačajo organizacijske pristojbine za leto 1956 950 din najkasneje do 5. decembra 1955. Po tem roku družine članarine ne bodo več sprejemale. Licence za revirje bomo izdajali za stare člane samo v mesecu januarju 1956.

Odbor

PREKLIC

Podpisani Krašovec Ivan, rudar, Lahomno št. 2, preklicujem neresnične govorice in obdolžitve vodilnih uslužbencev Rudnika rjavega premoga Laško.

Zahvaljujem se prizadetim, da so odstopili od tožbe.

NA PRODAJ 5 m gumijaste cevi premera 1 cm in kompl. kotlič (8 l) za kuhanje žganja: Ogled: »Komisija«, trgovina z rabljenimi predmeti, poslovalnica 2.

NIZEK ŽIDAN ŠTEDILNIK prodam zaradi preureditve stanovanja za 10.000 din. Naslov: Ana Kotnik, Celje, Cret 73.

PRODAM železni štedilnik in posteljo z vložkom. Vse v dobrem stanju. Naslov v upravi lista.

PRODAM jabolka za prešo (1000 kg) po 10 din za kg, v bližini Celja. Naslov v upravi lista.

PRODAM stanovanjsko hišo z dvema večjima delavnicama, vrtom in njivo v industrijskem središču Celja. Naslov v upravi lista.

KUPIM srednje veliko posestvo v celjski okolici. Ponudbe na naslov Moličnik Anton, kmet, Luče ob Savinji.

KUPIM hišo (za nekaj let nevseljivo) v bližini Celja. Naslov v upravi lista.

KUPIM srednjo kmetijo, najraje v Savinjski dolini ali okolici Celja. Plačilo takoj po dogovoru. Javi naj se na naslov: Krivec Alojz, Krnica št. 12, Luče ob Savinji.

NAŠLA SEM dne 5. 11. 1955 žensko zapestno uro. Vprašati na upravi lista.

GOSPODINJSKA POMOČNICA poštena, mlajša gre k dobri družini. Naslov v upravi lista.

SEDMOSOLKA išče stanovanje. Gre tudi kot sostanovalka. Naslov v upravi lista.

SPREJMEM UPOKOJENCA v vso oskrbo, ki bi delno pomagal pri lažjih kmečkih delih. Naslov v upravi lista.

USLUŽBENEC s popolno srednjo šolo želi menjati službo, najraje v blagovnem ali finančnem knjigovodstvu. Naslov v upravi lista.

DNE 1. XI. sem izgubila na poti iz Sp. Hudinje na okoliško pokopališče ali na pokopališču samem, zlato zapestnico. Prosim najditelja, da jo vrne proti nagradi na upravo lista.

PREKLICUJEM vse neresnične besede, ki sem jih izrekel o tov. Juriju Korenjaku iz Bezovja, Šentjur, ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od sodnega postopka. Arh Anton.

LJUDSKA UNIVERZA V CELJU

V četrtek, dne 17. 11. bo ob 19,30 v centralni predavalnici na učiteljišču predaval specialist za ženljustne bolezni dr. Vrhovec Stane o temi: »VPLIV ZOBOVJA NA ČLOVEŠKO ZDRAVJE«. Predavanje bo ponazorjeno s filmom. Vsi vljudno vabljeni!

NEDELJSKA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Dne 13. 11. 1955: dr. Sevšek Maksim, Celje, Cankarjeva ulica 7.

Nedeljska zdravniška dežurna služba traja od sobote od 18. ure dalje do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

RADIO CELJE

Nedelja, 13. novembra

10,00 Slovenski napevi
10,20 Oddaja za žene
10,25 Zabavna glasba, vmes melodije iz zabavnega programa trgovskega podjetja Volna, ki ga je izvajal orkester dr. Ferry Souvana
10,50 Spomini na partizanska leta; Stane Terčak: Poslednje pismo
11,00 Kar ste želeli — to bomo zavrteli!
11,30 S pesmijo po Jugoslaviji

Ponedeljek, 14. novembra

18,00 Poročila,
18,10 Sportni tednik
18,35 Prenos

Torek, 15. novembra

18,00 Poročila, pregled »Večera«
18,10 Grieg: Holberg suita
18,30 Prenos

Sreda, 16. novembra

18,00 Poročila
18,10 Bojan Luzner: Napake v otroški vzgoji.
18,20 Kar ste želeli — to bomo zavrteli!
18,35 Glasba iz Hollywooda
19,00 Prenos

Četrtek, 17. novembra

18,00 Poročila, pregled »Večera«
18,10 Predstavljamo vam nekaj melodij za vaše želje
18,45 Prenos

Petek, 18. novembra

18,00 Poročila, pregled Celjskega ted.
18,10 Na gitaro igra Les Paul
18,45 Prenos

Sobota, 19. novembra

18,00 Ob »TEDNU TISKA IN RADIA« (uvod v proslavo)
18,30 Kar ste želeli — to bomo zavrteli!
18,45 Prenos iz Ljubljane
20,00 Slavnostni koncert simfoničnega orkestra SKUD »France Prešeren« iz Celja ob otvoritvi »Tedna tiska in radia«. Prenos iz dvorane Narodnega doma.
21,30 Zaključek oddaje.

Vse poslušalce obveščamo, da bomo na razstavnem prostoru razstave tiska in radia od 20. do 26. t. m. vsak dan od 16. do 18. ure oddajali plošče po željah in reklame po naročilu, po minimalni tarifi.

GLEDALIŠČE

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Petek, 11. nov. 1955 ob 15: Aleksander Marodić: OPERACIJA ALTMARK — IV. srednješolski abonma
Sobota, 12. nov. 1955 ob 20: George Axelrod: SEDEM LET SKOMIN — Premiera — premierski abonma in izven.
Nedelja, 13. nov. 1955 ob 15,30: George Axelrod: SEDEM LET SKOMIN — sobotni abonma in izven
Torek, 15. nov. 1955 ob 20: George Axelrod: SEDEM LET SKOMIN — torkov abonma in izven
Sreda, 16. nov. 1955 ob 19,30: Aleksander Marodić: OPERACIJA ALTMARK — gostovanje v Vojniku
Četrtek, 17. nov. 1955 ob 15: George Axelrod: SEDEM LET SKOMIN — III. srednješolski abonma
Petek, 18. nov. 1955 ob 15: George Axelrod: SEDEM LET SKOMIN — I. srednješolski abonma

KINO

KINO UNION, CELJE
Od 7. do 12. 11.: »Rdeče in črno«, II. del, francoski film.
Od 13. do 16. 11.: »Izgubljeni sin«, amer. film.
Od 17. do 21. 11.: »Sodnik Timberlen«, ameriški film.
Dne 13. 11. matineja ob 10. uri: »Državni sovražnik št. 7«, francoski film.
Predstave dnevno ob 18 in 20 ob nedeljah ob 16, 18 in 20.

KINO DOM, CELJE
Od 10. do 14. 11.: »Dokumenti Maršala Tita«, jugoslovanski film.
Od 15. do 20. 11.: »Sin Bledoličnega«, ameriški barvni film.
Predstave dnevno ob 18,15 in 20,15. Ob nedeljah ob 16,15, 18,15 in 20,15.